

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
IX kadencja
Prezes Rady Ministrów
RM-0610-42-21

Druk nr 1313

Warszawa, 11 czerwca 2021 r.

Pani
Elżbieta Witek
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowna Pani Marszałek,

na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej przedstawiam Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy

- o kasach zapomogowo-pożyczkowych.

Do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych został upoważniony Minister Rozwoju, Pracy i Technologii.

Z poważaniem

Mateusz Morawiecki

/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/

U S T A W A

z dnia

o kasach zapomogowo-pożyczkowych¹⁾

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1. Ustawa określa zasady tworzenia, organizowania i działania u pracodawcy kasy zapomogowo-pożyczkowej, zwanej dalej „KZP”, oraz jej likwidacji.

Art. 2. Ilekroć w niniejszej ustawie jest mowa o:

- 1) osobie wykonującej pracę zarobkową – należy przez to rozumieć osobę wykonującą pracę zarobkową w rozumieniu art. 1¹ pkt 1 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 263);
- 2) pracodawcy – należy przez to rozumieć pracodawcę w rozumieniu art. 1¹ pkt 2 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych;
- 3) wkładzie członkowskim – należy przez to rozumieć sumę zgromadzonych przez członka KZP miesięcznych wkładów członkowskich;
- 4) zasiłku – należy przez to rozumieć zasiłek lub świadczenie rehabilitacyjne z:
 - a) ubezpieczenia w razie choroby i macierzyństwa, o których mowa w ustawie z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. z 2020 r. poz. 870, 2112 i 2320),
 - b) ubezpieczenia z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, o których mowa w ustawie z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1205)– wypłacane przez pracodawcę i podlegające rozliczeniu w ciężar składek na ubezpieczenia społeczne.

¹⁾ Niniejszą ustawą zmienia się ustawy: ustawę z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych, ustawę z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych, ustawę z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe, ustawę z dnia 9 września 2000 r. o podatku od czynności cywilnoprawnych, ustawę z dnia 11 września 2003 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych oraz ustawę z dnia 10 czerwca 2016 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji.

Art. 3. Celem działania KZP jest udzielanie jej członkom pomocy materialnej w formie nieoprocentowanych pożyczek, a w miarę posiadanych środków także zapomóg.

Art. 4. Pisma składane przez KZP w postaci papierowej lub elektronicznej, a także informacje na stronie internetowej KZP, o ile KZP ją prowadzi, powinny zawierać nazwę KZP, nr REGON nadany KZP oraz jej siedzibę ze wskazaniem nazwy i adresu pracodawcy, u którego została utworzona.

Art. 5. 1. Kontrolę nad KZP sprawuje działająca u pracodawcy zakładowa organizacja związkowa, o której mowa w art. 25¹ ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych.

2. Jeżeli u pracodawcy działa więcej niż jedna zakładowa organizacja związkowa, kontrolę nad KZP sprawują wspólnie te organizacje, tworząc wspólną reprezentację związkową, o której mowa w art. 30 ust. 4 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych, oraz wyznaczając osobę, o której mowa w ust. 6. W przypadku nieutworzenia wspólnej reprezentacji kontrolę nad KZP sprawuje zakładowa organizacja związkowa zrzeszająca największą liczbę osób wykonujących pracę zarobkową u pracodawcy, u którego działa ta organizacja.

3. Jeżeli u pracodawcy nie działa zakładowa organizacja związkowa, kontrolę nad KZP sprawuje rada pracowników, o której mowa w ustawie z dnia 7 kwietnia 2006 r. o informowaniu pracowników i przeprowadzaniu z nimi konsultacji (Dz. U. poz. 550, z 2008 r. poz. 584 i 778 oraz z 2009 r. poz. 805).

4. Jeżeli u pracodawcy nie działa rada pracowników, kontrolę nad KZP sprawuje reprezentacja osób wykonujących pracę zarobkową wyłoniona w trybie przyjętym u danego pracodawcy.

5. KZP przekazuje podmiotowi sprawującemu nad nią kontrolę:

- 1) protokoły z posiedzeń organów KZP oraz protokoły z kontroli działalności KZP sporządzone przez komisję rewizyjną;
- 2) sprawozdania z bieżącej działalności organów KZP oraz sprawozdania finansowe;
- 3) statut KZP i jego zmiany.

6. Podmiot sprawujący kontrolę nad KZP wyznacza jedną osobę, która ma prawo uczestnictwa w posiedzeniach walnego zebrania członków.

Art. 6. 1. Pracodawca świadczy KZP pomoc w zakresie:

- 1) udostępniania pomieszczeń biurowych;

- 2) udostępniania odpowiednio zabezpieczonego miejsca na przechowywanie gotówki;
- 3) transportu gotówki do banku i z banku, jeśli pracodawca prowadzi obrót gotówkowy;
- 4) udzielania informacji umożliwiających dokonanie weryfikacji, czy określona osoba spełnia warunki, o których mowa w art. 7 ust. 1 oraz art. 35 ust. 4 pkt 1-3;
- 5) prowadzenia rachunkowości, obsługi kasowej i prawnej;
- 6) dokonywania na rzecz KZP potrąceń wpisowego, miesięcznych wkładów członkowskich i rat pożyczek na listach płac, listach wypłat i zasiłków, a w przypadku braku możliwości dokonania takiego potrącenia – informuje o tym zarząd;
- 7) niezwłocznego odprowadzania wpłat wpisowego, miesięcznych wkładów członkowskich i rat pożyczek na rachunek płatniczy KZP;
- 8) przekazywania przez zarząd członkom KZP informacji o stanie ich wkładów członkowskich i zadłużenia.

2. Szczegółowe warunki świadczenia pomocy, o której mowa w ust. 1, określa umowa zawarta między pracodawcą a KZP.

3. Umowa, o której mowa w ust. 2, może określać zasady wykonywania czynności podejmowanych u pracodawcy przez członków KZP w związku z realizacją ich obowiązków w zarządzie i komisji rewizyjnej KZP.

Rozdział 2

Członkowie KZP, ich prawa i obowiązki

Art. 7. 1. Osoby wykonujące pracę zarobkową u danego pracodawcy mogą utworzyć KZP, jeżeli gotowość przynależności do niej zadeklaruje co najmniej 10 z tych osób.

2. O utworzeniu KZP decydują osoby, o których mowa w ust. 1, uchwalając statut KZP, potwierdzając jego przyjęcie przez złożenie pod nim swoich podpisów i dokonując wyboru organów przewidzianych w statucie KZP.

3. U jednego pracodawcy może działać tylko jedna KZP.

4. Walne zebranie członków może podjąć uchwałę o przekształceniu KZP w międzyzakładową KZP, o której mowa w art. 8 ust. 1, zwaną dalej „uchwałą o przekształceniu”.

5. W dniu podjęcia uchwały o przekształceniu:

- 1) osoby będące członkami KZP w dniu podjęcia uchwały o przekształceniu stają się członkami międzyzakładowej KZP;

- 2) wpisowe i dotychczasowe wkłady członkowskie w KZP stają się wpisowym i wkładami członkowskimi w międzyzakładowej KZP.

Art. 8. 1. Dopuszcza się utworzenie międzyzakładowej KZP obejmującej zakresem swojego działania co najmniej dwóch pracodawców. Łączna liczba osób wykonujących pracę zarobkową, od której zależy utworzenie międzyzakładowej KZP, nie może być mniejsza niż 10.

2. Do międzyzakładowej KZP stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące KZP.

3. Adresem międzyzakładowej KZP jest adres pracodawcy, u którego odbywają się posiedzenia zarządu.

4. Pracodawcy, których zakresem swojego działania obejmuje międzyzakładowa KZP, zawierają umowę określającą szczegółowe warunki świadczonej na rzecz KZP pomocy, o której mowa w art. 6 ust. 1.

5. Jeżeli umowa zawarta między pracodawcami nie stanowi inaczej:

- 1) koszty działania międzyzakładowej KZP, wynikające ze świadczonej przez pracodawcę pomocy określonej w art. 6 ust. 1, ponoszą pracodawcy, u których ona działa, proporcjonalnie do liczby członków międzyzakładowej KZP u każdego z tych pracodawców;
- 2) liczba członków międzyzakładowej KZP jest ustalana w pierwszym roku działalności według stanu na dzień jej utworzenia, a w kolejnych latach działalności według stanu na dzień 31 grudnia poprzedniego roku kalendarzowego.

Art. 9. 1. KZP, w zakresie niezbędnym do realizacji jej celów statutowych, może nabywać prawa i zaciągać zobowiązania, pozywać i być pozywana, od daty złożenia pod statutem podpisów przez wszystkie osoby, o których mowa w art. 7 ust. 1.

2. KZP nie może prowadzić działalności gospodarczej.

3. Członek KZP odpowiada za zobowiązania KZP w części odpowiadającej jego wkładowi członkowskiemu.

Art. 10. 1. Członkiem KZP może być osoba wykonująca pracę zarobkową u danego pracodawcy.

2. Przejście na emeryturę lub rentę nie pozbawia osoby, o której mowa w ust. 1 i 4, prawa członkostwa w KZP.

3. Osoba skierowana do pracodawcy w celu odbycia służby zastępczej może być członkiem KZP działającej u tego pracodawcy. Do tej osoby przepisy ustawy stosuje się odpowiednio.

4. Żołnierze zawodowi, funkcjonariusze Policji, Straży Granicznej, Straży Pożarnej, Służby Ochrony Państwa, pełniący służbę u pracodawcy i otrzymujący z tego tytułu uposażenie, mogą tworzyć i być członkami KZP na zasadach określonych w niniejszej ustawie.

Art. 11. 1. Osoba wykonująca pracę zarobkową u danego pracodawcy jest przyjmowana w poczet członków KZP na podstawie deklaracji złożonej w formie pisemnej, elektronicznej lub dokumentowej.

2. Uchwałę o przyjęciu osoby wykonującej pracę zarobkową u danego pracodawcy w poczet członków KZP podejmuje zarząd, nie później niż w terminie miesiąca od dnia złożenia deklaracji.

Art. 12. 1. Członek KZP jest obowiązany:

- 1) wpłacić wpisowe w wysokości ustalonej przez walne zebranie członków lub wyrazić zgodę na potrącenie wpisowego z wynagrodzenia lub zasiłku;
- 2) wpłacać miesięczne wkłady członkowskie w wysokości ustalonej przez walne zebranie członków lub wyrazić zgodę na potrącanie tych wkładów z wynagrodzenia lub zasiłku;
- 3) przestrzegać postanowień statutu KZP oraz uchwał organów KZP;
- 4) wskazać co najmniej jedną osobę uprawnioną do otrzymania wkładu członkowskiego w razie swojej śmierci, zwaną dalej „osobą uprawnioną”, i przedłożyć oświadczenie tej osoby, o którym mowa w art. 43 ust. 1;
- 5) aktualizować swoje dane osobowe, w szczególności dane teleadresowe.

2. Członek KZP ma prawo:

- 1) gromadzić wkłady członkowskie w KZP według zasad określonych w statucie KZP;
- 2) zaciągać pożyczki;
- 3) w razie wydarzeń losowych ubiegać się o udzielenie zapomóg, o ile KZP posiada środki na ich udzielenie;
- 4) brać udział w obradach walnego zebrania członków;
- 5) wybierać i być wybieranym do zarządu lub komisji rewizyjnej;
- 6) zapoznawać się z treścią aktualnego statutu KZP;

- 7) zaznajamiać się z uchwałami organów KZP, protokołami z posiedzeń organów KZP, protokołami z kontroli przeprowadzanych przez komisję rewizyjną oraz sprawozdaniami finansowymi.

3. Członek KZP nabywa:

- 1) uprawnienia określone w ust. 2 pkt 1, 4–7 – po wpłaceniu wpisowego;
- 2) uprawnienia określone w ust. 2 pkt 2 i 3 – po wpłaceniu wpisowego i dwóch kolejnych miesięcznych wkładów członkowskich.

Art. 13. 1. Skreślenie z listy członków KZP następuje na skutek uchwały zarządu podjętej:

- 1) na wniosek członka KZP, którego wniosek ten dotyczy, złożony w formie pisemnej, elektronicznej lub dokumentowej;
- 2) w razie ustania stosunku prawnego między członkiem KZP a pracodawcą, z wyjątkiem przejścia na emeryturę lub rentę;
- 3) w razie śmierci członka KZP;
- 4) w wyniku niedopełnienia przez członka KZP obowiązku, o którym mowa w art. 12 ust. 1 pkt 1.

2. Zarząd może podjąć uchwałę o skreśleniu z listy członków KZP na skutek niedopełnienia przez członka KZP co najmniej jednego z obowiązków określonych w art. 12 ust. 1 pkt 2 lub 3.

3. W przypadkach, o których mowa w ust. 1 pkt 1, 2 i 4 oraz ust. 2, uchwała o skreśleniu z listy członków KZP jest doręczana członkowi KZP wraz z uzasadnieniem.

Art. 14. 1. Osobie skreślonej z listy członków KZP, a w przypadku śmierci członka KZP – osobie uprawnionej, przysługuje zwrot wkładu członkowskiego w terminie i na zasadach określonych w statucie KZP.

2. Jeżeli członek KZP wskaże kilka osób uprawnionych, a nie oznaczy ich udziałów we wkładzie członkowskim, uważa się, że udziały tych osób są równe.

3. Po śmierci członka KZP zarząd niezwłocznie wzywa osobę uprawnioną do odbioru wkładu członkowskiego.

4. Kwota wypłacona osobie uprawnionej nie wchodzi do spadku po członku KZP.

Rozdział 3

Organy KZP

Art. 15. 1. Statut KZP określa:

- 1) nazwę KZP oraz jej siedzibę ze wskazaniem nazwy i adresu pracodawcy, u którego została utworzona;
- 2) cele i zadania KZP;
- 3) sposób reprezentowania KZP;
- 4) tryb wyboru i odwołania organów KZP oraz zakres ich kompetencji;
- 5) zasady zwoływania walnych zebrań członków i obradowania na nich;
- 6) tryb i sposób podejmowania uchwał, w tym wykorzystania środków komunikacji elektronicznej w głosowaniach na posiedzeniach organów KZP oraz poza nimi;
- 7) tryb i sposób wybierania delegatów, o których mowa w art. 16 ust. 2, oraz proporcję, w jakiej ustalana jest liczba delegatów w stosunku do członków KZP;
- 8) zasady gromadzenia wkładów członkowskich, terminy wpłaty wpisowego oraz terminy wpłat miesięcznych wkładów członkowskich;
- 9) zasady i terminy zwrotu wkładu członkowskiego w razie skreślenia członka KZP z listy członków KZP;
- 10) rodzaje udzielanych pożyczek, a także warunki ich udzielania i spłaty;
- 11) zasady poręczania spłaty zadłużenia;
- 12) termin zwyczajnego walnego zebrania członków, o którym mowa w art. 20 ust. 2;
- 13) zasady informowania członków KZP przez zarząd o stanie ich wkładów członkowskich i zadłużeń;
- 14) zasady ustalania wysokości odpisów z funduszu rezerwowego na fundusz zapomogowy oraz zasady ich dokonywania;
- 15) zasady i sposób przetwarzania danych osobowych oraz ich zabezpieczenia;
- 16) wzór oświadczenia woli, którego treścią jest zgoda na przetwarzanie danych osobowych tego, kto składa oświadczenie, oraz wskazanie administratora danych osobowych;
- 17) zasady uchwalania statutu KZP i wprowadzania w nim zmian.

2. Statut może zawierać również inne postanowienia niż te, o których mowa w ust. 1, w szczególności dotyczące udzielania zapomóg.

Art. 16. 1. Organami KZP są:

- 1) walne zebranie członków;

- 2) zarząd;
- 3) komisja rewizyjna.

2. Jeżeli KZP liczy więcej niż 100 członków, zamiast walnego zebrania członków zarząd może zwołać walne zebranie delegatów. Liczbę delegatów ustala zarząd w drodze uchwały, zgodnie z proporcją, o której mowa w art. 15 ust. 1 pkt 7. Do walnego zebrania delegatów stosuje się odpowiednio przepisy o walnym zebraniu członków.

3. Organy KZP mogą obradować na posiedzeniach prowadzonych z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej, o których mowa w art. 2 pkt 5 ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną (Dz. U. z 2020 r. poz. 344), co może obejmować w szczególności:

- 1) transmisję posiedzenia w czasie rzeczywistym między uczestnikami posiedzenia;
- 2) wielostronną komunikację w czasie rzeczywistym, w ramach której uczestnicy posiedzenia mogą wypowiadać się w jego toku;
- 3) identyfikację osoby, która korzysta ze środków komunikacji elektronicznej;
- 4) oddanie głosu z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej.

Art. 17. Uchwały organów KZP zapadają zwykłą większością głosów w obecności co najmniej połowy liczby ich członków.

Art. 18. 1. Zarząd i komisja rewizyjna pochodzą z wyboru.

2. Kadencja zarządu i komisji rewizyjnej trwa cztery lata.

3. Zarząd i komisja rewizyjna działają do dnia pierwszego posiedzenia nowo wybranego zarządu i komisji rewizyjnej.

4. Jeżeli kadencja zarządu i komisji rewizyjnej upływa w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii, o których mowa w ustawie z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U. z 2020 r. poz. 1845, z późn. zm.²⁾), lub do 30 dni po odwołaniu danego stanu, podlega ona przedłużeniu do czasu wyboru tych organów na nową kadencję, jednak nie dłużej niż do 60 dni od dnia odwołania stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii.

5. Walne zebranie członków może odwołać członka zarządu lub komisji rewizyjnej przed upływem jego kadencji:

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2020 r. poz. 2112 i 2401 oraz z 2021 r. poz. 159, 180, 255, 616 i 981.

- 1) na wniosek organu KZP, którego jest członkiem;
- 2) w razie rażącego naruszenia przez niego postanowień statutu KZP;
- 3) w razie skazania prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwo umyślne ścigane z oskarżenia publicznego lub umyślne przestępstwo skarbowe.

6. Wybory uzupełniające do zarządu i komisji rewizyjnej przeprowadza się w razie:

- 1) odwołania członka;
- 2) zrzeczenia się pełnienia funkcji przez członka;
- 3) ustania stosunku prawnego łączącego członka z pracodawcą, z wyjątkiem przejścia na emeryturę lub rentę.

Art. 19. Członkowie organów KZP nie otrzymują wynagrodzenia z tytułu wykonywanych czynności.

Art. 20. 1. Walne zebranie członków może być zwyczajne lub nadzwyczajne.

2. Zwyczajne walne zebranie członków zwołuje zarząd przynajmniej raz w roku.

3. Nadzwyczajne walne zebranie członków zwołuje zarząd w razie potrzeby lub na wniosek:

- 1) komisji rewizyjnej;
- 2) 1/3 liczby członków KZP;
- 3) podmiotu sprawującego kontrolę nad KZP, o którym mowa w art. 5.

4. Nadzwyczajne walne zebranie członków zwołuje się nie później niż w terminie miesiąca od dnia zgłoszenia żądania i nie wcześniej niż po upływie 5 dni roboczych od zawiadomienia członków KZP o zebraniu.

5. Z przebiegu walnego zebrania sporządza się protokół.

6. Członek KZP ma prawo zaskarżyć do sądu uchwałę walnego zebrania w terminie miesiąca od dnia jej uchwalenia.

7. Uchwała walnego zebrania staje się skuteczna z dniem:

- 1) bezskutecznego upływu terminu do jej zaskarżenia do sądu;
- 2) prawomocnego oddalenia przez sąd powództwa zaskarżającego uchwałę walnego zebrania.

8. Orzeczenie sądu ustalające nieistnienie albo nieważność uchwały walnego zebrania albo uchylające tę uchwałę ma moc prawną względem wszystkich członków KZP oraz wszystkich jej organów.

Art. 21. Do kompetencji walnego zebrania członków należy:

- 1) uchwalanie statutu KZP i wprowadzanie w nim zmian;
- 2) wybór i odwoływanie członków zarządu oraz członków komisji rewizyjnej;
- 3) ustalanie wysokości wpisowego i minimalnych miesięcznych wkładów członkowskich oraz zasad udzielania zapomóg;
- 4) zatwierdzanie sprawozdań finansowych, o których mowa w art. 45 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2021 r. poz. 217);
- 5) przyjmowanie sprawozdań zarządu z bieżącej działalności oraz sprawozdań i wniosków komisji rewizyjnej;
- 6) rozpatrywanie przyczyn powstałych szkód i strat oraz podejmowanie decyzji w sprawach ich pokrycia;
- 7) ustalanie sposobu tworzenia i podziału funduszy, o których mowa w art. 30 pkt 4;
- 8) podjęcie uchwały o likwidacji KZP;
- 9) podjęcie uchwały o dostosowaniu struktury organizacyjnej KZP w związku ze zmianą struktury organizacyjnej pracodawcy;
- 10) podjęcie uchwały o przekształceniu.

Art. 22. 1. Zarząd składa się co najmniej z 3 członków.

2. Zarząd na pierwszym posiedzeniu wybiera ze swojego grona przewodniczącego, sekretarza i skarbnika.

Art. 23. Posiedzenia zarządu odbywają się w miarę potrzeby, nie rzadziej jednak niż raz w miesiącu. Z każdego posiedzenia zarządu sporządza się protokół.

Art. 24. Do kompetencji zarządu należy w szczególności:

- 1) przyjmowanie członków KZP i skreślanie ich z listy członków KZP;
- 2) prowadzenie ewidencji członków KZP;
- 3) przyznawanie pożyczek i ustalanie okresu ich spłaty;
- 4) podjęcie decyzji w sprawie zwolnienia lub odroczenia spłaty pożyczek;
- 5) udzielanie zapomóg;
- 6) sprawowanie kontroli nad terminowym i właściwym dokonywaniem wpłat i wypłat oraz ewidencjonowaniem tych operacji;
- 7) czuwanie nad terminowym prowadzeniem obsługi kasowej i rachunkowości KZP przez pracodawcę;

- 8) informowanie członków KZP, przynajmniej raz w roku, o stanie ich wkładów członkowskich i zadłużenia, w sytuacji braku możliwości bieżącego dostępu przez członków KZP do tych informacji;
- 9) podpisywanie dyspozycji pieniężnych i innych dokumentów;
- 10) zwoływanie walnych zebrań członków;
- 11) składanie walnemu zebraniu członków sprawozdań z bieżącej działalności;
- 12) przedkładanie walnemu zebraniu członków do zatwierdzenia sprawozdania finansowego KZP, o którym mowa w art. 45 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości, wraz z protokołem z kontroli działalności KZP sporządzonym przez komisję rewizyjną;
- 13) sporządzanie sprawozdań finansowych;
- 14) reprezentowanie interesów KZP wobec pracodawcy;
- 15) ustosunkowywanie się do wniosków i ustaleń komisji rewizyjnej;
- 16) współdziałanie z podmiotem sprawującym kontrolę nad KZP, o którym mowa w art. 5;
- 17) współdziałanie z osobami wyznaczonymi przez pracodawcę do pomocy w zakresie prowadzenia rachunkowości, obsługi kasowej i prawnej KZP;
- 18) podjęcie uchwały o likwidacji KZP w przypadku, o którym mowa w art. 44 ust. 5;
- 19) składanie wniosku o wpis do krajowego rejestru urzędowego podmiotów gospodarki narodowej oraz o zmianę danych objętych wpisem do tego rejestru, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (Dz. U. z 2021 r. poz. 955).

Art. 25. Zarząd reprezentuje interesy KZP w stosunkach zewnętrznych.

Art. 26. 1. Komisja rewizyjna składa się co najmniej z 3 członków.

2. Komisja rewizyjna na pierwszym posiedzeniu wybiera ze swojego grona przewodniczącego i sekretarza.

Art. 27. Przewodniczącemu komisji rewizyjnej lub delegowanemu przez niego członkowi komisji rewizyjnej przysługuje prawo uczestniczenia w posiedzeniach zarządu z głosem doradczym.

Art. 28. 1. Komisja rewizyjna jest organem kontrolującym działalność finansową zarządu.

2. Do kompetencji komisji rewizyjnej należy w szczególności:

- 1) ochrona mienia KZP;

- 2) kontrola przestrzegania przez zarząd przepisów prawa, postanowień statutu KZP i uchwał organów KZP;
- 3) czuwanie nad prawidłowym dokumentowaniem wszystkich wpłat i wypłat.

3. Komisja rewizyjna składa na walnym zebraniu członków sprawozdanie ze swojej działalności oraz ustosunkowuje się do działalności zarządu.

4. Komisja rewizyjna przeprowadza kontrolę działalności KZP co najmniej raz na kwartał i sporządza protokół z tej kontroli.

Art. 29. Jeżeli komisja rewizyjna stwierdzi, że zarząd w swojej działalności finansowej nie przestrzega przepisów prawa lub że działalność zarządu jest sprzeczna z postanowieniami statutu KZP lub zasadami współżycia społecznego, występuje z żądaniem zwołania, w trybie natychmiastowym, nadzwyczajnego walnego zebrania członków, podczas którego składa wnioski o odwołanie zarządu.

Rozdział 4

Gospodarka finansowa KZP

Art. 30. Na środki finansowe KZP składają się następujące fundusze:

- 1) fundusz oszczędnościowo-pożyczkowy;
- 2) fundusz rezerwowy;
- 3) fundusz zapomogowy;
- 4) inne fundusze, o ile są przewidziane w statucie KZP.

Art. 31. Fundusz oszczędnościowo-pożyczkowy powstaje z wkładów członkowskich i jest przeznaczony na udzielanie pożyczek.

Art. 32. Fundusz rezerwowy powstaje z wpłat wpisowego wnoszonych przez członków wstępujących do KZP, z niepodjętych zwrotów wkładów członkowskich, z odsetek od lokat terminowych i odsetek zasądzonych przez sąd oraz z darowizn, spadków lub zapisów i jest przeznaczony na pokrycie szkód i strat, nieściągalnych zadłużeń, prowizji i opłat za czynności związane z prowadzeniem rachunku płatniczego oraz na odpis na fundusz zapomogowy.

Art. 33. Fundusz zapomogowy powstaje z odpisów funduszu rezerwowego oraz z dobrowolnych wpłat członków KZP i innych wpływów określonych w statucie KZP i jest przeznaczony na udzielanie zapomóg członkom KZP w razie szczególnych zdarzeń losowych.

Art. 34. 1. Członkowie KZP wpłacają wpisowe, miesięczne wkłady członkowskie i raty pożyczek na rachunek płatniczy KZP lub w kasie KZP.

2. Wpisowe, miesięczne wkłady członkowskie i raty pożyczek członków KZP będących osobami wykonującymi pracę zarobkową mogą być, za ich zgodą wyrażoną w formie pisemnej, elektronicznej lub dokumentowej, potrącane z wynagrodzenia lub z zasiłku.

3. Miesięczne wkłady członkowskie i raty pożyczek zapisuje się na imiennych rachunkach członków KZP.

4. W przypadkach uzasadnionych zdarzeniami losowymi zarząd, na wniosek członka KZP, może wyrazić zgodę na czasowe zawieszenie obowiązku wpłacania miesięcznych wkładów członkowskich i rat pożyczek.

Art. 35. 1. Pożyczka lub zapomoga jest udzielana na wniosek członka KZP.

2. Umowa pożyczki wymaga zachowania formy pisemnej, elektronicznej lub dokumentowej.

3. Jeżeli suma pożyczki przekracza wysokość zgromadzonego wkładu członkowskiego, warunkiem udzielenia pożyczki jest zobowiązanie się co najmniej dwóch poręczycieli do spłaty zadłużenia członka KZP, w przypadku gdyby członek KZP nie spłacił zadłużenia w terminie. Statut KZP może określać inne warunki udzielenia pożyczki.

4. Poręczycielem może być osoba wykonująca pracę zarobkową u pracodawcy, u którego działa KZP, jeżeli:

- 1) świadczy pracę przez okres nie krótszy niż 6 miesięcy;
- 2) umowa lub inny akt, na podstawie których osoba wykonująca pracę zarobkową świadczy pracę, zostały zawarte co najmniej na okres spłaty pożyczki przez członka KZP;
- 3) stosunek prawny łączący ją z pracodawcą nie został wypowiedziany;
- 4) nie jest małżonkiem pożyczkobiorcy, chyba że między małżonkami została ustanowiona rozdzielność majątkowa.

5. Wraz ze zobowiązaniem, o którym mowa w ust. 3, poręczyciel wyraża zgodę na potrącanie z przysługującego mu od pracodawcy wynagrodzenia lub zasiłku zobowiązań z tytułu pożyczki udzielonej członkowi KZP.

Art. 36. Wypłata pożyczki lub zapomogi jest dokonywana przez KZP na wskazany przez jej członka rachunek płatniczy, chyba że członek KZP złożył w postaci papierowej lub elektronicznej wniosek o wypłatę pożyczki lub zapomogi do rąk własnych.

Art. 37. 1. Środki pieniężne KZP są przechowywane na rachunkach płatniczych.

2. Rachunki płatnicze KZP są otwierane na wniosek zarządu. Zarząd wskazuje osoby mające prawo dysponowania tymi rachunkami.

3. Wzory podpisów osób mających prawo dysponowania rachunkami płatniczymi KZP zatwierdza zarząd.

Art. 38. 1. W razie skreślenia z listy członków KZP członka posiadającego zadłużenie, zadłużenie podlega potrąceniu z wkładu członkowskiego.

2. W razie braku pełnego pokrycia na spłatę zadłużenia z wkładu członkowskiego, resztę zadłużenia członek KZP spłaca w ratach, na zasadach ustalonych w umowie pożyczki lub w statucie KZP.

3. W razie skreślenia członka KZP z listy członków KZP w przypadkach, o których mowa w art. 13 ust. 1 pkt 1 i 4 oraz ust. 2, spłata zadłużenia jest natychmiast wymagalna, niezależnie od terminów spłaty ustalonych przy udzielaniu pożyczki.

Art. 39. 1. W razie opóźnienia w spłacie zadłużenia, KZP wzywa dłużnika na piśmie do uregulowania należności, wyznaczając mu termin spłaty.

2. Kopię wezwania, o którym mowa w ust. 1, doręcza się poręczycielom.

3. W razie niedokonania przez dłużnika spłaty zadłużenia w wyznaczonym terminie, zarząd ma prawo pokryć to zadłużenie z wkładów członkowskich poręczycieli lub potrącić je z ich wynagrodzenia lub zasiłku.

Art. 40. W razie śmierci członka KZP, jego zadłużenie nie podlega spłacie przez poręczycieli.

Art. 41. Nieściągalne zadłużenie może być umorzone i pokryte z funduszu rezerwowego.

Art. 42. W sporze wynikającym z niespłacenia przez członka KZP pożyczki, KZP reprezentuje członek zarządu lub inna upoważniona przez zarząd osoba.

Art. 43. 1. Przetwarzanie przez KZP danych osobowych w celu realizacji zadań ustawowych związanych z członkostwem w KZP, w tym gromadzeniem wkładów członkowskich oraz udzielaniem pomocy materialnej w formie pożyczek lub zapomóg, a także dochodzeniem związanych z nimi praw lub roszczeń, następuje na podstawie zgody udzielonej w formie oświadczenia członka KZP, osoby uprawnionej lub poręczyciela.

2. KZP przetwarza dane osobowe:

- 1) członka KZP obejmujące:
 - a) imię (imiona) i nazwisko,
 - b) numer PESEL, a w przypadku braku numeru PESEL – nazwę i numer dokumentu potwierdzającego tożsamość oraz nazwę państwa, które go wydało,
 - c) adres do korespondencji oraz numer telefonu lub adres poczty elektronicznej,
 - d) stan cywilny oraz ustrój majątkowy,
 - e) stan zdrowia,
 - f) otrzymywane wynagrodzenie lub zasiłek;
- 2) osoby uprawnionej obejmujące dane, o których mowa w pkt 1 lit. a–c;
- 3) poręczyciela obejmujące dane, o których mowa w pkt 1 lit. a–d.

3. KZP może żądać udokumentowania danych osobowych w zakresie niezbędnym do ich potwierdzenia. Potwierdzenie może odbywać się w szczególności na podstawie oświadczenia lub zaświadczenia.

4. Do przetwarzania danych osobowych, o których mowa w ust. 2, mogą być dopuszczone wyłącznie osoby posiadające pisemne upoważnienie do przetwarzania takich danych wydane przez zarząd. Osoby dopuszczone do przetwarzania takich danych są obowiązane do zachowania ich w tajemnicy oraz ochrony przed niedozwolonym lub niezgodnym z prawem przetwarzaniem, przypadkową utratą, zniszczeniem lub uszkodzeniem.

5. KZP przetwarza dane osobowe, o których mowa w ust. 2:

- 1) pkt 1 – od dnia złożenia oświadczenia, o którym mowa w ust. 1, do upływu 10 lat od dnia ustania członkostwa;
- 2) pkt 2 – od dnia złożenia oświadczenia, o którym mowa w ust. 1, do upływu 5 lat od dnia wypłaty wkładu członkowskiego;
- 3) pkt 3 – od dnia złożenia oświadczenia, o którym mowa w ust. 1, do upływu 5 lat od dnia spłaty poręczanej pożyczki.

6. Upływ terminów wskazanych w ust. 5 obliгуje administratora do niezwłocznego zniszczenia dokumentów zawierających dane osobowe w wersji papierowej i trwałego ich usunięcia z nośników elektronicznych.

7. Administratorem danych osobowych jest KZP.

8. Pracodawca, u którego funkcjonuje KZP, przetwarza dane osobowe, o których mowa w ust. 2, w celu świadczenia KZP pomocy, o której mowa w art. 6 ust. 1 pkt 4–8.

9. Dane osobowe, o których mowa w ust. 2, mogą być przetwarzane w postaci elektronicznej lub papierowej. Sposób przetwarzania danych oraz ich zabezpieczenia reguluje statut KZP.

10. Zarząd dokonuje przeglądu danych osobowych, o których mowa w ust. 2, nie rzadziej niż raz w roku kalendarzowym w celu ustalenia niezbędności ich dalszego przechowywania. Zarząd usuwa dane osobowe, których dalsze przechowywanie jest zbędne do realizacji celu określonego w ust. 1.

Rozdział 5

Likwidacja KZP

Art. 44. 1. Walne zebranie członków podejmuje uchwałę o likwidacji KZP w razie:

- 1) ogłoszenia upadłości lub likwidacji pracodawcy;
- 2) zmniejszenia się liczby członków KZP poniżej 10 osób.

2. Uchwała walnego zebrania członków o likwidacji KZP jest podejmowana w terminie 2 miesięcy od dnia zajścia zdarzeń, o których mowa w ust. 1.

3. Walne zebranie członków może podjąć uchwałę o likwidacji KZP z własnej inicjatywy, bezwzględną większością głosów w obecności co najmniej połowy liczby członków.

4. Uchwała walnego zebrania członków o likwidacji KZP określa w szczególności:

- 1) skład komisji likwidacyjnej w liczbie co najmniej 3 osób oraz
- 2) przeznaczenie środków pozostających na funduszu rezerwowym i zapomogowym po całkowitym rozliczeniu należności, zobowiązań i wkładów członkowskich.

5. W razie niepodjęcia przez walne zebranie członków uchwały o likwidacji KZP w przypadkach, o których mowa w ust. 1, uchwałę o jej likwidacji podejmuje zarząd. Przepis ust. 4 stosuje się odpowiednio.

6. Komisja likwidacyjna powinna zakończyć bieżące sprawy KZP, wypełnić zobowiązania oraz ściągnąć wierzytelności.

7. Z dniem podjęcia uchwały o likwidacji KZP nie są przyjmowani nowi członkowie ani nowe wkłady członkowskie, a także nie są wypłacane pożyczki ani zapomogi.

Art. 45. Komisja likwidacyjna wstępuje w prawa i obowiązki zarządu oraz komisji rewizyjnej.

Art. 46. Uchwałę o likwidacji KZP, z podaniem składu komisji likwidacyjnej i miejsca jej urzędowania, wezwaniem dłużników do spłaty należności oraz wyznaczeniem

trzymiesięcznego terminu zgłaszania roszczeń przez wierzycieli, należy podać do wiadomości wszystkich członków KZP.

Art. 47. 1. Wkłady członkowskie osób posiadających względem KZP zadłużenie komisja likwidacyjna zalicza na spłatę tego zadłużenia.

2. Z dniem przejścia KZP w stan likwidacji niespłacona część pożyczki staje się natychmiast wymagalna.

3. Komisja likwidacyjna, na wniosek członka KZP, może rozłożyć na raty niespłaconą część pożyczki, z zastrzeżeniem, że jej całkowita spłata nastąpi przed dniem zakończenia likwidacji KZP.

4. Komisja likwidacyjna, w miarę wpływu środków pieniężnych na rachunek KZP, zwraca członkom KZP nieposiadającym względem niej zadłużenia ich wkłady członkowskie proporcjonalnie do wysokości wkładów wniesionych przez poszczególnych członków KZP, według stanu na dzień poprzedzający dzień podjęcia uchwały o proporcjonalnym zwrocie wkładów członkowskich.

Art. 48. Likwidacja KZP powinna być zakończona nie później niż do upływu okresu likwidacji pracodawcy.

Rozdział 6

Rachunkowość KZP

Art. 49. 1. Rachunkowość KZP jest prowadzona zgodnie z przepisami ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości.

2. Rokiem obrotowym jest rok kalendarzowy.

Art. 50. 1. Rachunkowości KZP nie może prowadzić członek zarządu, członek komisji rewizyjnej, członek komisji likwidacyjnej ani osoba prowadząca obrót gotówkowy w KZP.

2. Obrót gotówkowy w KZP nie może prowadzić członek zarządu, członek komisji rewizyjnej ani osoba prowadząca rachunkowość KZP.

Art. 51. Sprawozdanie finansowe, sporządzone według zasad, o których mowa w przepisach ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości, podpisują:

- 1) zarząd;
- 2) komisja rewizyjna po przeprowadzeniu kontroli działalności KZP, z której protokół dołącza się do sprawozdania finansowego;
- 3) osoba, której powierzono prowadzenie ksiąg rachunkowych.

Rozdział 7

Przepisy karne

Art. 52. Kto uniemożliwia podjęcie uchwały o likwidacji KZP w razie ogłoszenia upadłości lub likwidacji pracodawcy lub w razie zmniejszenia się liczby członków KZP poniżej 10, podlega grzywnie.

Art. 53. Orzekanie w sprawach o czyny określone w art. 52 następuje w trybie przepisów ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U. z 2021 r. poz. 457).

Rozdział 8

Zmiany w przepisach obowiązujących, przepisy przejściowe i przepis końcowy

Art. 54. W ustawie z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 263) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 1¹ pkt 2 otrzymuje brzmienie:
 - „2) pracodawcy – należy przez to rozumieć pracodawcę w rozumieniu art. 3 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1320), a także osobę fizyczną, osobę prawną lub jednostkę organizacyjną niebędącą osobą prawną, której ustawa przyznaje zdolność prawną i do której stosuje się odpowiednio przepisy o osobach prawnych, jeżeli zatrudniają one inną niż pracownik osobę wykonującą pracę zarobkową.”;
- 2) uchyla się art. 39.

Art. 55. W ustawie z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 1406, z późn. zm.³⁾) w art. 6 w ust. 1 w pkt 22 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 23 w brzmieniu:

„23) kasy zapomogowo-pożyczkowe, o których mowa w ustawie z dnia ... o kasach zapomogowo-pożyczkowych (Dz. U. poz. ...).”.

Art. 56. W ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (Dz. U. z 2020 r. poz. 1896, 2320 i 2419 oraz z 2021 r. poz. 432, 680 i 815) w art. 49 w ust. 3 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

³⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2020 r. poz. 1492, 1565, 2122, 2123 i 2320 oraz z 2021 r. poz. 11 i 255.

„3) kasy zapomogowo-pożyczkowe;”.

Art. 57. W ustawie z dnia 9 września 2000 r. o podatku od czynności cywilnoprawnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 815 oraz z 2021 r. poz. 255) w art. 9 w pkt 10 lit. e otrzymuje brzmienie:

„e) z kas lub funduszków zakładowych, funduszków związków zawodowych, kas zapomogowo-pożyczkowych, spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych, koleżeńskich kas oszczędnościowo-pożyczkowych działających w wojsku oraz z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych,”.

Art. 58. W ustawie z dnia 11 września 2003 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych (Dz. U. z 2020 r. poz. 860, 2112 i 2320 oraz z 2021 r. poz. 159) w art. 108 po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:

„2a. Żołnierzom zawodowym wolno zrzeszać się w organizacjach prowadzących działalność zapomogowo-pożyczkową u pracodawców, u których pełnią zawodową służbę wojskową.”.

Art. 59. W ustawie z dnia 10 czerwca 2016 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji (Dz. U. z 2020 r. poz. 842 oraz z 2021 r. poz. 680) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 20 pkt 5 otrzymuje brzmienie:

„5) kasy zapomogowo-pożyczkowe;”;

2) w art. 22 w ust. 2 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) w przypadku jednostek organizacyjnych niebędących osobami prawnymi, którym odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną, szkolnych kas oszczędnościowych i kas zapomogowo-pożyczkowych – nazwy, formy organizacyjnej, siedziby, adresu i numeru z właściwego rejestru, o ile dotyczy.”.

Art. 60. Kasy zapomogowo-pożyczkowe działające na podstawie art. 39 ustawy zmienianej w art. 54, w brzmieniu dotychczasowym, z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stają się kasami zapomogowo-pożyczkowymi w rozumieniu niniejszej ustawy.

Art. 61. Osoby będące członkami kas zapomogowo-pożyczkowych działających na podstawie art. 39 ustawy zmienianej w art. 54, w brzmieniu dotychczasowym, z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stają się członkami kas zapomogowo-pożyczkowych w rozumieniu niniejszej ustawy.

Art. 62. Wpisowe i dotychczasowe wkłady członkowskie w kasach zapomogowo-pożyczkowych działających na podstawie art. 39 ustawy zmienianej w art. 54, w brzmieniu dotychczasowym, z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stają się wpisowym i wkładami członkowskimi w kasach zapomogowo-pożyczkowych w rozumieniu niniejszej ustawy.

Art. 63. Członkowie organów kas zapomogowo-pożyczkowych działających na podstawie art. 39 ustawy zmienianej w art. 54, w brzmieniu dotychczasowym, pełnią swoje obowiązki do końca ich kadencji.

Art. 64. Zarządy kas zapomogowo-pożyczkowych działających na podstawie art. 39 ustawy zmienianej w art. 54, w brzmieniu dotychczasowym, w terminie 18 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy złożą wnioski do krajowego rejestru urzędowego podmiotów gospodarki narodowej, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (Dz. U. z 2021 r. poz. 955), o zmianę danych objętych wpisem do tego rejestru.

Art. 65. Kasy zapomogowo-pożyczkowe działające na podstawie art. 39 ustawy zmienianej w art. 54, w brzmieniu dotychczasowym, w terminie 18 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy dostosują swoje statuty do zmian z niej wynikających.

Art. 66. Ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

I. Projektowane przepisy ustawy o kasach zapomogowo-pożyczkowych

Mimo że (pracownicze) kasy zapomogowo-pożyczkowe istnieją w polskim systemie prawnym dość długo, nie wzbudzały dużego zainteresowania przedstawicieli doktryny. Marginalne wzmianki na ten temat znaleźć można w opracowaniach ogólnych dotyczących zbiorowego prawa pracy¹⁾. Świadczyć to może o tym, iż jest to instytucja zasadniczo niekontrowersyjna, a jej unormowanie należy ocenić jako stabilne. Kasy spełniają funkcję demokratycznego zarządzania oraz prewencyjnego wspierania rodzin pracowników i emerytów zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym z powodu niskich dochodów. Dzięki działalności kas zapomogowo-pożyczkowych wymienione osoby mogą korzystać z krótko- bądź długookresowych pożyczek pozwalających przetrwać bieżące problemy finansowe lub umożliwiających dokonywanie zakupu dóbr i usług o stosunkowo dużej wartości bez konieczności zaciągania drogich kredytów komercyjnych. Bardzo ważną rolę kas jest też udzielanie niezbędnego wsparcia w sytuacjach losowych, zwłaszcza w przypadku śmierci członka kasy lub osoby z jego najbliższej rodziny. Tym samym stworzenie właściwych ram prawnych dla tej instytucji jest zadaniem społecznie ważnym.

Podstawę działania kas zapomogowo-pożyczkowych, zwanych dalej „KZP”, w polskim systemie prawnym stanowią przepisy ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 263), zwanej dalej „u.z.z.”, oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 19 grudnia 1992 r. w sprawie pracowniczych kas zapomogowo-pożyczkowych oraz spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych w zakładach pracy (Dz. U. poz. 502), zwanego dalej „rozporządzeniem z 1992 r.”, wydanego na podstawie art. 39 ust. 5 u.z.z.

W dniu 1 stycznia 2019 r. weszła w życie ustawa z dnia 5 lipca 2018 r. o zmianie ustawy o związkach zawodowych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1608), zwana dalej „nowelizacją z 2018 r.”. W wyniku zmian wprowadzonych tą ustawą pełnym prawem koalicji związkowej, tj. prawem tworzenia i wstępowania do związków zawodowych, objęto wszystkie osoby wykonujące pracę zarobkową. Do tej grupy oprócz pracowników należą także osoby świadczące pracę za wynagrodzeniem na innej podstawie niż stosunek pracy, jeżeli nie zatrudniają do tego rodzaju pracy innych osób, niezależnie od podstawy

¹⁾ Zob. np.: J. Wrątny, K. Walczak (red.), *Zbiorowe prawo pracy. Komentarz*, C.H. Beck, Warszawa 2009, s. 103.

zatrudnienia, oraz mają takie prawa i interesy związane z wykonywaniem pracy, które mogą być reprezentowane i bronione przez związek zawodowy.

W wyniku rozszerzenia prawa koalicji związkowej nowelizacja z 2018 r. wprowadziła również zmiany w art. 39 ust. 1 u.z.z. Zastąpiono pojęcie „zakład pracy” pojęciem „pracodawca” oraz pojęcie „pracownicy” pojęciem „osoby wykonujące pracę zarobkową” (w odpowiednim przypadku i liczbie), a także zmieniono nazwę KZP, pomijając przymiotnik „pracownicze”.

Nowelizacja obecnie obowiązującego rozporządzenia z 1992 r. nie wydała się projektodawcy zasadna z tego chociażby względu, iż wymagałaby przeniesienia z rozporządzenia z 1992 r. do u.z.z. przepisów regulujących prawa i obowiązki obywateli (materia ustawowa), stanowiących znaczącą część przepisów tego aktu prawnego. Ponadto regulowana w projekcie materia jedynie pośrednio łączy się z problematyką związków zawodowych – za pośrednictwem instytucji społecznej kontroli nad KZP, która sprawowana jest przez związki zawodowe. To zaś przemawia za wyłączeniem regulacji KZP z u.z.z.. Materia KZP jest zatem dziedziną spraw w rozumieniu § 2 Zasad techniki prawodawczej, która nadaje się do unormowania w osobnej ustawie. Dodatkowo ujęcie przepisów regulujących kwestie działania KZP w jednym akcie prawnym rangi ustawowej ułatwi adresatowi norm prawnych ich stosowanie i może przyczynić się do upowszechniania instytucji KZP.

Projektowane przepisy w dużym zakresie stanowią powtórzenie przepisów obecnie obowiązującego rozporządzenia z 1992 r. Ponadto regulacja ma na celu uporządkowanie i uszczegółowienie unormowań dotyczących KZP, a także dostosowanie ich do obowiązujących regulacji u.z.z.

Rozdział 1 projektowanej ustawy zawiera przepisy ogólne, w tym definicje ustawowe stosowanych w treści ustawy pojęć.

Zgodnie z projektowanym art. 1 ustawy jej zakres przedmiotowy obejmuje zasady tworzenia, organizowania i działania u pracodawcy KZP oraz jej likwidacji.

W art. 2 przewidziano definicje pojęć stosowanych w projektowanej ustawie.

Pod pojęciem osoby wykonującej pracę zarobkową należy rozumieć osobę wykonującą pracę zarobkową w rozumieniu art. 1¹ pkt 1 u.z.z., tj. pracownika lub osobę świadczącą pracę za wynagrodzeniem na innej podstawie niż stosunek pracy, jeżeli nie zatrudnia do tego rodzaju pracy innych osób, niezależnie od podstawy zatrudnienia, oraz ma takie prawa i interesy

związane z wykonywaniem pracy, które mogą być reprezentowane i bronione przez związek zawodowy.

Proponowana w pkt 2 definicja pojęcia pracodawcy odwołuje się do definicji stosowanej w przepisie art. 1¹ pkt 2 u.z.z. Należy jednak zwrócić uwagę, że projektowana ustawa wprowadza zmianę brzmienia ww. przepisu u.z.z., o czym będzie mowa w pkt II niniejszego uzasadnienia.

W projektowanym art. 2 pkt 3 zaproponowano definicję wkładu członkowskiego. Zgodnie z tym przepisem jest nim suma zgromadzonych przez członka KZP miesięcznych wkładów członkowskich.

W projektowanym przepisie art. 2 pkt 4 zaproponowano definicję pojęcia zasiłek, zgodnie z którą przez zasiłek należy rozumieć zasiłek lub świadczenie rehabilitacyjne z ubezpieczenia w razie choroby i macierzyństwa, o których mowa w ustawie z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. z 2020 r. poz. 870, z późn. zm.), oraz z ubezpieczenia z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, o których mowa w ustawie z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1205), wypłacane przez pracodawcę i podlegające rozliczeniu w ciężar składek na ubezpieczenia społeczne. Chodzi zatem o sytuacje, w których pracodawca jako płatnik składek zgłasza do ubezpieczenia więcej niż 20 ubezpieczonych i sam wypłaca świadczenia²⁾.

W art. 2 nie zdefiniowano wynagrodzenia, ponieważ jest to pojęcie rozpowszechnione na gruncie prawa pracy, i w związku z tym uznano, że nie jest to potrzebne.

Cele KZP określa projektowany przepis art. 3. Zgodnie z jego brzmieniem KZP udziela członkom pomocy materialnej w formie nieoprocentowanych pożyczek oraz zapomóg (w miarę posiadanych środków). KZP stanowią zatem rodzaj wewnętrznej instytucji samopomocy finansowej u pracodawcy. Głównym celem działalności KZP jest udzielanie jej członkom pożyczek. Zapomogi mogą być udzielane przez KZP wówczas, gdy kasa faktycznie posiada środki finansowe, które mogą być przeznaczone na ten cel, czemu dano wyraz również w projektowanym art. 12 ust. 2 pkt 3.

W przepisie art. 4 zaproponowano, aby KZP w pismach składanych w postaci papierowej lub elektronicznej, a także w informacjach na stronie internetowej KZP (o ile KZP ją prowadzi),

²⁾ Por. art. 61 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa; art. 10 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych.

umieszczała informacje o jej pełnej nazwie, nr REGON nadanym KZP oraz siedzibie, ze wskazaniem nazwy i adresu pracodawcy, u którego została utworzona. Na gruncie obecnie obowiązujących przepisów rozporządzenia z 1992 r. KZP ma obowiązek używania pieczęci podłużnej z podaniem m.in. jej nazwy. Uznano, że nałożony na KZP bezwzględny wymóg stosowania pieczęci stanowi zbędny formalizm, w związku z czym zaproponowano zliberalizowanie regulacji w tym zakresie i wprowadzenie (zamiast pieczęci) obowiązku posługiwania się stosownymi informacjami umożliwiającymi zidentyfikowanie KZP.

W rozporządzeniu z 1992 r. wprowadzono instytucję nadzoru społecznego nad pracowniczymi KZP, który był sprawowany przez zakładową organizację związkową. Sama kwestia powiązania KZP z zakładowymi organizacjami związków zawodowych jest konsekwencją wyboru społeczno-politycznego, dokonanego na początku lat dziewięćdziesiątych.

Na gruncie prawoznawstwa – zwłaszcza w obszarze prawa administracyjnego – nadzór jest zazwyczaj łączony z możliwością władczej ingerencji przez podmiot nadzorujący w działalność podmiotu nadzorowanego, gdyż pojęcie to mieści w sobie przynajmniej możliwość wydawania zaleceń i poleceń podmiotowi nadzorowanemu. Jednakże projektowana regulacja należy do prawa prywatnego, a nie do prawa publicznego, zatem podmioty, które mogą sprawować nadzór społeczny nad KZP, nie mają środków umożliwiających władczą ingerencję w działalność kas. W związku z powyższym użycie terminu „nadzór” byłoby mylące, a ponadto mogłoby wywoływać wątpliwości praktyczne. Dlatego zastąpiono „nadzór” terminem „kontrola”, który nie mieści w swoim polu znaczeniowym możliwości ingerowania w podmiot kontrolowany.

Wobec powyższego projektowane przepisy art. 5 określają podmioty sprawujące kontrolę nad KZP. W pierwszej kolejności kontrolę nad KZP sprawuje zakładowa organizacja związkowa działająca u pracodawcy.

Zgodnie z przepisem art. 25¹ u.z.z. uprawnienia zakładowej organizacji związkowej przysługują organizacji zrzeszającej co najmniej 10 członków będących:

- 1) pracownikami u pracodawcy objętego działaniem tej organizacji lub
- 2) innymi niż pracownicy osobami wykonującymi pracę zarobkową, które świadczą pracę przez co najmniej 6 miesięcy na rzecz pracodawcy objętego działaniem tej organizacji.

Na podstawie art. 25¹ ust. 2 u.z.z. wprowadzony został obowiązek informacyjny zakładowej organizacji związkowej, która musi raz na pół roku (według stanu na dzień 30 czerwca

i 31 grudnia) przekazać pracodawcy informację o liczbie swoich członków. Niespełnienie tego obowiązku, zgodnie z ust. 6 tego artykułu, pozbawia związek statusu zakładowej organizacji związkowej do czasu przekazania wymaganej informacji.

Aby związek mógł sprawować kontrolę nad KZP na podstawie art. 5 ust. 1 projektu, musi najpierw spełniać kryteria zakładowej organizacji związkowej określone w całym art. 25¹ u.z.z., między innymi te dotyczące terminów przekazania pracodawcy informacji o liczbie swoich członków. Jeżeli ich nie spełnia, art. 5 ust. 2 projektu wcale nie znajduje w odniesieniu do takiej organizacji zastosowania, ponieważ nie jest ona zakładową organizacją związkową.

W przypadku gdy u pracodawcy działa więcej niż jedna zakładowa organizacja związkowa, kontrolę nad KZP sprawują wspólnie te organizacje, tworząc wspólną reprezentację związkową, o której mowa w art. 30 ust. 4 u.z.z. Oznacza to w szczególności, w odniesieniu do uprawnienia określonego w art. 20 ust. 3 pkt 3 projektu, polegającego na wystąpieniu z wnioskiem o zwołanie nadzwyczajnego walnego zebrania członków, że zakładowe organizacje związkowe powinny wystąpić do zarządu KZP ze wspólnym wnioskiem. Ponadto zakładowe organizacje związkowe powinny wspólnie wyznaczyć osobę, która ma prawo uczestnictwa w posiedzeniach walnego zebrania członków. W przypadku nieutworzenia wspólnej reprezentacji kontrolę nad KZP sprawuje zakładowa organizacja związkowa zrzeszająca największą liczbę osób wykonujących pracę zarobkową u pracodawcy, u którego działa ta organizacja.

Jeżeli u pracodawcy nie działa zakładowa organizacja związkowa, to wówczas kontrola nad KZP zostanie powierzona radzie pracowników, utworzonej na podstawie przepisów ustawy z dnia 7 kwietnia 2006 r. o informowaniu pracowników i przeprowadzaniu z nimi konsultacji (Dz. U. poz. 550, z późn. zm.). Jeżeli zaś rada pracowników nie działa u pracodawcy, to wówczas kontrolę sprawuje reprezentacja osób wykonujących pracę zarobkową wyłoniona w trybie przyjętym u danego pracodawcy. Przepisy projektowanej ustawy, jak również przepisy innych aktów prawnych, nie regulują trybu wyłaniania tego rodzaju przedstawicielstwa. Jeżeli tryb wyboru przedstawicielstwa osób wykonujących pracę zarobkową nie został ukształtowany u pracodawcy w sposób zwyczajowy, powinien on zostać ustalony przez załogę – na potrzeby sprawowania kontroli przez organizację społeczną nad KZP. Regulacje przewidziane w art. 5 są oparte na zasadzie prymatu przedstawicielstwa związkowego, które – jeżeli istnieje – ma wyłączność w sprawowaniu kontroli nad KZP. W razie braku reprezentacji związkowej rada pracowników jest uprawniona do sprawowania kontroli nad

KZP i analogicznie, dopiero w razie braku rady pracowników, uprawnione do sprawowania kontroli nad KZP jest przedstawicielstwo osób wykonujących pracę zarobkową wyłonione w trybie przyjętym u danego pracodawcy.

Zgodnie z projektowanym art. 5 ust. 5 na KZP spoczywa obowiązek przekazywania podmiotowi sprawującemu kontrolę nad KZP:

- 1) protokołów z posiedzeń organów KZP oraz protokołów z kontroli działalności KZP sporządzonych przez komisję rewizyjną;
- 2) sprawozdań z bieżącej działalności organów KZP oraz sprawozdań finansowych;
- 3) statutu KZP i jego zmian.

Dodatkowo, w myśl projektowanego art. 5 ust. 6, osobie reprezentującej podmiot sprawujący kontrolę nad KZP będzie przysługiwało prawo uczestnictwa w posiedzeniach walnego zebrania członków. W przypadku gdy u pracodawcy działa więcej niż jedna zakładowa organizacja związkowa, KZP powinna przekazać dokumenty, o których mowa w projektowanym art. 5 ust. 5, wspólnej reprezentacji zakładowych organizacji związkowych.

W projektowanych przepisach art. 6 określono zakres pomocy udzielanej KZP przez pracodawcę. Przepisy te stanowią w dużej mierze powtórzenie obecnie obowiązujących przepisów § 4 rozporządzenia z 1992 r. W projektowanym art. 6 ust. 1 pkt 2 i 3 pojęcie „pieniądze” zastąpiono pojęciem „gotówka” – w celu zapewnienia spójności z terminologią zastosowaną w ustawie z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych (Dz. U. z 2020 r. poz. 794, z późn. zm.). W projektowanym ust. 1 pkt 2 przewidziano pomoc pracodawcy w zakresie udostępniania KZP odpowiednio zabezpieczonego miejsca na przechowywanie gotówki. W projektowanym ust. 1 pkt 3 przewidziano pomoc pracodawcy w transporcie gotówki także do – a nie tylko z – banku. W pkt 4 zaproponowano pomoc w zakresie udzielania KZP informacji umożliwiających dokonanie weryfikacji, czy określona osoba spełnia kryteria, o których mowa w art. 7 ust. 1, tj. czy jest ona osobą wykonującą pracę zarobkową, o której mowa w art. 1¹ pkt 1 u.z.z., w szczególności, czy dana osoba jest związana z pracodawcą stosunkiem prawnym, a także pomoc w zakresie udzielania KZP informacji umożliwiających dokonanie weryfikacji, czy określona osoba spełnia kryteria, o których mowa w art. 35 ust. 4 pkt 1–3, tj. czy może – w myśl projektowanych przepisów – zostać poręczycielem spłaty ewentualnego zadłużenia członka KZP. Pracodawca, zgodnie z projektowanym przepisem art. 6 ust. 1 pkt 5, powinien świadczyć pomoc w zakresie prowadzenia rachunkowości, obsługi kasowej i prawnej. Pomoc pracodawcy w prowadzeniu księgowości i obsługi kasowej może w szczególności polegać na wyznaczeniu osoby

posiadającej odpowiednie kwalifikacje do realizacji tych czynności. Udzielanie KZP pomocy prawnej ma na celu zagwarantowanie bezpieczeństwa prawnego KZP w jej bieżącej działalności (np. opiniowanie projektów umów lub uchwał, interpretacja obowiązujących przepisów, sporządzanie opinii prawnych). Projektowany przepis art. 6 ust. 1 pkt 6 przewiduje pomoc pracodawcy w zakresie dokonywania na rzecz KZP potrąceń wpisowego, miesięcznych wkładów członkowskich i rat pożyczek na listach płac, listach wypłat i zasiłków. W przypadkach gdy pracodawca nie będzie miał możliwości dokonania takich potrąceń, np. w razie przekroczenia dopuszczalnych kwot potrąceń określonych w przepisach art. 87¹ ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1320), zwanej dalej „KP”, lub art. 91 KP, powinien on poinformować o tym zarząd KZP. W projektowanym przepisie art. 6 ust. 1 pkt 7 przewidziano obowiązek pracodawcy niezwłocznego odprowadzania wpłat wpisowego, miesięcznych wkładów członkowskich i rat pożyczek na rachunek płatniczy KZP. Względem przepisów obecnie obowiązującego rozporządzenia z 1992 r., w projektowanym art. 6 ust. 1 pkt 7 sformułowanie „rachunek bankowy lub rachunek w spółdzielczej kasie oszczędnościowo-kredytowej” zastąpiono ogólnym pojęciem „rachunek płatniczy”. W myśl art. 2 pkt 25 ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych rachunek płatniczy to rachunek prowadzony dla jednego lub większej liczby użytkowników służący do wykonywania transakcji płatniczych, przy czym przez rachunek płatniczy rozumie się także rachunek bankowy, jeżeli służy do wykonywania transakcji płatniczych.

W projektowanym art. 6 ust. 1 pkt 8 zaproponowano pomoc pracodawcy w zakresie przekazywania przez zarząd członkom KZP informacji o stanie ich wkładów członkowskich i zadłużenia. Z uwagi na to, że projektodawca nie jest w stanie w przepisach ustawowych przewidzieć szczegółowego zakresu pomocy świadczonej przez pracodawcę na rzecz KZP ze względu na jej zindywidualizowany charakter, zaproponowano, aby te kwestie przesądziła umowa zawarta między KZP a pracodawcą.

Szczegółowe warunki świadczenia pomocy oraz zasad wykonywania czynności przez członków organów KZP w związku z realizacją ich obowiązków w zarządzie i komisji rewizyjnej KZP (np. to, czy mogą wykonywać czynności na rzecz KZP w godzinach pracy) są fakultatywnym elementem określanym przez umowę zawartą między pracodawcą a KZP.

Rozdział 2 projektowanej ustawy obejmuje kwestie związane z członkostwem w KZP, w tym prawa i obowiązki członków KZP.

Uprawnienie do utworzenia u pracodawcy KZP przysługuje, zgodnie z projektowanym art. 7 ust. 1, grupie co najmniej 10 osób wykonujących pracę zarobkową u danego pracodawcy, które zadeklarują przynależność do KZP. Osoby wykonujące pracę zarobkową, występujące z inicjatywą założenia KZP, powinny opracować projekt statutu, uchwalić go, potwierdzić przyjęcie statutu przez złożenie pod nim swoich podpisów, a także dokonać wyboru organów KZP.

Projektowany przepis art. 7 ust. 3 przewiduje, że u jednego pracodawcy może działać tylko jedna KZP. Stanowi on w zasadzie powtórzenie przepisu § 2 ust. 2 rozporządzenia z 1992 r.

W art. 7 w ust. 4 i 5 uregulowana została sytuacja, w której walne zebranie członków może podjąć uchwałę o przekształceniu KZP w międzyzakładową KZP, o której mowa w art. 8 ust. 1. Jest to możliwe, pod warunkiem że w wyniku przekształcenia nie zostanie naruszona zasada określona w ust. 3, która stanowi, że u jednego pracodawcy może działać tylko jedna KZP. Sytuacja taka może mieć miejsce na przykład, gdy dochodzi do przejścia części zakładu pracy (w którym jest utworzona KZP) oraz części pracowników będących członkami KZP na nowego pracodawcę (u którego nie funkcjonuje KZP).

Osoby będące członkami KZP w dniu podjęcia uchwały o przekształceniu stają się członkami międzyzakładowej KZP, a wpisowe i dotychczasowe wkłady członkowskie w KZP stają się wpisowym i wkładami członkowskimi w międzyzakładowej KZP.

Art. 8 ust. 1 przewiduje możliwość utworzenia międzyzakładowej KZP. Międzyzakładowa KZP obejmuje zakresem swojego działania co najmniej dwóch pracodawców. Łączna liczba osób wykonujących pracę zarobkową, od której zależy utworzenie międzyzakładowej KZP, nie może być mniejsza niż 10. Do międzyzakładowej KZP stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące działalności KZP (np. w zakresie dotyczącym wymogu odpowiedniej liczebności, zasady, że u jednego pracodawcy może funkcjonować jedna KZP, obowiązku uchwalenia statutu, powołania organów KZP itp.).

W celu uniknięcia wątpliwości interpretacyjnych doprecyzowano, że adresem międzyzakładowej KZP jest adres pracodawcy, u którego odbywają się posiedzenia zarządu.

Pracodawcy, których zakresem swojego działania obejmuje międzyzakładowa KZP, zawierają umowę regulującą zasady świadczonej na rzecz KZP pomocy, o której mowa w art. 8 ust. 4. W projektowanym przepisie art. 8 ust. 5 zaproponowano, aby – jeżeli umowa zawarta między pracodawcami nie stanowi inaczej – koszty działania międzyzakładowej KZP, wynikające ze świadczonej przez pracodawcę pomocy określonej w art. 6 ust. 1,

ponosili wszyscy pracodawcy, u których ona działa, proporcjonalnie do liczby członków KZP u każdego z tych pracodawców. Pracodawcy mogą doprecyzować kwestie związane z ponoszeniem przez nich kosztów działania międzyzakładowej KZP, np. w drodze porozumienia. Koszty pracodawcy mogą obejmować w szczególności koszty związane z udostępnianiem KZP pomieszczeń biurowych, odpowiednio zabezpieczonego miejsca na przechowywanie gotówki, transportu gotówki do i z banku czy też prowadzenia rachunkowości, obsługi kasowej i prawnej. Ponadto wskazano, że liczba członków międzyzakładowej KZP jest ustalana w pierwszym roku działalności według stanu na dzień jej utworzenia, a w kolejnych latach działalności według stanu na dzień 31 grudnia poprzedniego roku kalendarzowego.

Projektowany art. 9 ustawy przyznaje KZP zdolność prawną, z tym że zakres tej zdolności prawnej jest ograniczony do realizacji jej celów statutowych. Z powyższego wprost wynika, że podmiot ten jest ułomną osobą prawną (nieposiadającą osobowości prawnej, lecz posiadającą na mocy ustawy zdolność prawną). Zdolność prawna przysługuje KZP od daty złożenia pod statutem podpisów przez wszystkie osoby, o których mowa w art. 7 ust. 1, tj. co najmniej 10 osób wykonujących pracę zarobkową u danego pracodawcy deklarujących gotowość przynależności do kasy.

Ze zdolnością prawną, występującą na gruncie prawa materialnego, jest ściśle związana zdolność sądowa, występująca na gruncie prawa procesowego. Zdolność prawna to zdolność bycia podmiotem praw i obowiązków cywilnoprawnych. Podmioty praw i obowiązków – tj. osoby fizyczne, osoby prawne oraz jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, którym ustawa przyznaje zdolność prawną – art. 33¹ ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. z 2020 r. poz. 1740, z późn. zm.), zwanej dalej „KC”, posiadające zdolność prawną, muszą mieć możliwość obrony swoich praw i realizacji obowiązków, zaś drogą, która im to umożliwia, jest w szczególności droga sądowa.

Problem zdolności sądowej pracowniczych KZP był przedmiotem rozbieżnych stanowisk w piśmiennictwie, a także nie był jednolicie rozstrzygany w orzecznictwie. W konsekwencji w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 13 października 2006 r., III CZP 79/06 (Biuletyn SN 2006 r. Nr 10) uznano, że kasy mają zdolność sądową na mocy ówczesnie obowiązującego art. 64 § 2 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 1575, z późn. zm.), zwanej dalej „KPC”, natomiast nie zostały one wyposażone w zdolność prawną, pozwalającą na uznanie ich za jednostki organizacyjne niebędące osobami prawnymi w rozumieniu art. 33¹ § 1 KC. Zawarta w uzasadnieniu tej uchwały

argumentacja Sądu Najwyższego, oparta na uznaniu pracowniczych KZP za organizacje społeczne, o których mowa w art. 64 § 2 KPC, i z tego tylko tytułu mające zdolność sądową, straciła jednak rację bytu, ponieważ przepis art. 64 § 2 KPC został uchylony z dniem 3 maja 2012 r. mocą ustawy z dnia 16 września 2011 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1381).

Generalnej oceny, że pracowniczych KZP nie wyposażano w zdolność prawną, pozwalającą na uznanie ich za jednostki wymienione w art. 33¹ § 1 KC, zawartej w uzasadnieniu ww. uchwały Sądu Najwyższego, nie podzielił Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 25 stycznia 2017 r., IV CSK 149/16 (Biuletyn SN 2017 r. Nr 4). W uzasadnieniu ww. postanowienia Sąd Najwyższy uznał, że zarówno przepis art. 33¹ § 1 KC, jak również art. 64 § 1¹ KPC, stanowią o jednostkach organizacyjnych, którym ustawa przyznaje zdolność prawną, nie ograniczając jednak określenia możliwego sposobu, przejawu czy formy przyznania przez ustawę tejże zdolności prawnej jedynie do jednoznacznego werbalnego sformułowania takiego aktu woli ustawodawcy. W ocenie Sądu Najwyższego treść przepisów rozporządzenia z 1992 r. dowodzi istnienia zdolności prawnej pracowniczych KZP do nabywania wielu praw i obowiązków w sferze prawa cywilnego, a więc posiadania zdolności prawnej przyznanej ustawą. Sąd Najwyższy uznał, że pojęciem „ustawy”, którym posługuje się przepis art. 33¹ § 1 KC, należy obejmować także powszechnie obowiązujący akt prawny (rozporządzenie z 1992 r.). Sąd Najwyższy nie miał wątpliwości, iż skoro przepisy rozporządzenia z 1992 r. stanowią o rachunku bankowym pracowniczek KZP (§ 4 ust. 1 pkt 7 oraz § 29 ust. 4 i § 33 ust. 1 rozporządzenia z 1992 r.), a więc o stronie umowy nazwanej rachunku bankowego, o umowie zawartej przez pracowniczkę KZP z m.in. zakładem pracy (§ 4 ust. 2 rozporządzenia z 1992 r.), o interesach pracowniczek KZP reprezentowanych na zewnątrz przez jej zarząd (§ 23 rozporządzenia z 1992 r.), o ochronie mienia pracowniczek KZP (§ 26 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia z 1992 r.), o funduszach składających się na środki finansowe pracowniczek KZP (§ 28 rozporządzenia z 1992 r.), o uprawnieniu pracowniczek KZP do przyjmowania subwencji i darowizn (§ 32 rozporządzenia z 1992 r.), to wymienione jedynie przykładowo przepisy rozporządzenia dowodzą, że ustawodawca przyznał pracowniczym KZP zdolność prawną, chociaż posłużył się w tym celu zastosowaniem pośredniej metody opisowej, czego jednak nie wyklucza ustawodawca ani w art. 33¹ § 1 KC ani w art. 64 § 1¹ KPC.

Mając na względzie treść postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 25 stycznia 2017 r., IV CSK 149/16, zaproponowano – w celu usunięcia rozbieżności co do statusu prawnego KZP – wyartykułowanie wprost w projektowanym przepisie art. 9, iż KZP, w zakresie

niezbędnym do realizacji swoich celów statutowych, może nabywać prawa i zaciągać zobowiązania.

W związku z przyznaniem KZP zdolności prawnej, w praktyce mogą pojawić się wątpliwości interpretacyjne związane z możliwością podejmowania i wykonywania przez ten podmiot działalności gospodarczej oraz posiadania statusu przedsiębiorcy w rozumieniu art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2021 r. poz. 162). Wobec powyższego niezbędne było przesądzenie wprost w projektowanej ustawie, że KZP nie mogą prowadzić działalności gospodarczej.

W art. 9 ust. 3 zaproponowano rozwiązanie polegające na ograniczeniu odpowiedzialności członka KZP za zobowiązania KZP do wysokości jego wkładu członkowskiego.

Członkami KZP mogą być przede wszystkim – zgodnie z projektowanym przepisem art. 10 ust. 1 – osoby wykonujące pracę zarobkową. Przejście na emeryturę lub na rentę nie powoduje utraty członkostwa w KZP, o czym stanowi projektowany art. 10 ust. 2. Z uwagi na to, że na gruncie przepisów u.z.z. osoby skierowane do pracodawcy w celu odbycia służby zastępczej nie są osobami wykonującymi pracę zarobkową, zaistniała konieczność uregulowania ich sytuacji prawnej w zakresie tworzenia KZP. Projektowany przepis art. 10 ust. 3 przesądza, że osoba skierowana do pracodawcy w celu odbycia służby zastępczej może być członkiem KZP działającej u tego pracodawcy. Do tej osoby przepisy ustawy stosuje się odpowiednio. Oznacza to przykładowo, że osoby skierowane do pracodawców w celu odbycia służby zastępczej mogą wystąpić z inicjatywą utworzenia KZP, znajdując się w gronie co najmniej 10 osób, o których mowa w projektowanym art. 7 ust. 1. Ponadto osoby skierowane do pracodawców w celu odbycia służby zastępczej mogą wyrazić zgodę na potrącenie ich wkładu członkowskiego ze świadczenia pieniężnego, o którym mowa w art. 26 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o służbie zastępczej (Dz. U. z 2018 r. poz. 885).

W art. 10 ust. 4 przewidziano, że żołnierze zawodowi, funkcjonariusze Policji, Straży Granicznej, Straży Pożarnej, Służby Ochrony Państwa pełniący służbę u pracodawcy i otrzymujący z tego tytułu uposażenie, mogą tworzyć i być członkami KZP na zasadach określonych w niniejszej ustawie. Przykładowo w resorcie obrony narodowej funkcjonują koleżeńskie kasy oszczędnościowo-pożyczkowe. Aktem prawnym regulującym kwestie funkcjonowania koleżeńskich kas oszczędnościowo-pożyczkowych w wojsku jest decyzja Ministra Obrony Narodowej z dnia 27 sierpnia 1998 r. w sprawie koleżeńskich kas oszczędnościowo-pożyczkowych. Celem ww. decyzji było dostosowanie zasad

funkcjonowania tych kas do wymogów wynikających z przepisów rozporządzenia z 1992 r. Z istnieniem kas oszczędnościowo-pożyczkowych można również zetknąć się w jednostkach Policji. Zasadne jest zatem, aby przepisy projektowanej ustawy, dotyczące osób wykonujących pracę zarobkową, po wejściu w życie znalazły zastosowanie także do wymienionych w ust. 4 osób. Należy jednak mieć na względzie, że projekt ustawy o KZP tworzy regulacje, które będą miały zastosowanie do nowo tworzonych KZP. Wówczas podstawą wypełniania zobowiązań funkcjonariuszy wobec KZP będą przepisy ustawy o KZP. Projekt nie ingeruje jednak w działanie obecnie funkcjonujących kas oszczędnościowo-pożyczkowych.

Powyższe znajduje potwierdzenie w przepisie przejściowym (art. 60 projektu), który stanowi, że wyłącznie KZP działające na podstawie przepisów, o których mowa w art. 39 u.z.z., z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stają się KZP w rozumieniu niniejszej ustawy.

Projektowane przepisy art. 11 ust. 1 i 2, co do zasady, powtarzają istotę dotychczas obowiązujących przepisów § 7 ust. 1 i 2 rozporządzenia z 1992 r. Aby stać się członkiem KZP, konieczne jest złożenie deklaracji członkowskiej. Deklaracja członkowska może zostać złożona zarówno w formie pisemnej, jak i elektronicznej lub dokumentowej. Forma pisemna polega na złożeniu deklaracji członkowskiej opatrzonej własnoręcznym podpisem, natomiast forma elektroniczna – na złożeniu deklaracji członkowskiej w formie elektronicznej oraz opatrzeniu jej kwalifikowanym podpisem elektronicznym. Forma dokumentowa deklaracji członkowskiej polega na złożeniu deklaracji członkowskiej w taki sposób, aby jej treść była znana i możliwa do odtworzenia oraz aby można było ustalić osobę ją składającą (np. skan dokumentu, plik pdf, wiadomość e-mail). Wskazane przepisy zgodne są z ogólnymi regulacjami co do form czynności prawnych, zawartymi w art. 73–78¹ KC. Po podjęciu stosownej uchwały przez zarząd, podejmowanej nie później niż w terminie miesiąca od dnia złożenia deklaracji, można stać się pełnoprawnym członkiem KZP.

Zgodnie z projektowanym przepisem art. 12 ust. 1 pkt 1 i 2 członek KZP jest obowiązany do wpłacenia wpisowego i wpłacania miesięcznych wkładów członkowskich lub wyrażenia zgody na ich potrącenie z wynagrodzenia lub zasiłku. Na członku KZP spoczywa również obowiązek przestrzegania postanowień statutu oraz uchwał organów KZP (art. 12 ust. 1 pkt 3 projektu). W myśl projektowanego przepisu art. 12 ust. 1 i 2 wpisowe, jak i miesięczne wkłady członkowskie będą wpłacane w wysokości ustalonej przez walne zebranie członków. Terminy wpłaty wpisowego i miesięcznych wkładów członkowskich powinny być ustalone w statucie KZP, o czym stanowi projektowany art. 15 ust. 1 pkt 8. Członek KZP, przystępując

do niej, powinien wskazać osobę lub osoby, które po jego śmierci otrzymają zgromadzony przez niego wkład członkowski. Członek KZP powinien przedłożyć oświadczenie tej osoby, z którego wynika, że wyraża ona zgodę na przetwarzanie jej danych osobowych przez KZP. Stanowi o tym projektowany przepis art. 12 ust. 1 pkt 4. Ponadto członek KZP powinien aktualizować swoje dane osobowe, w szczególności dane teleadresowe (art. 12 ust. 1 pkt 5 projektu).

Członkowi KZP będą również – zgodnie z art. 12 ust. 2 projektu – przysługiwać istotne z punktu widzenia poprawnego funkcjonowania tej organizacji prawa, tj.: gromadzenie wkładów członkowskich w KZP według zasad określonych w statucie KZP, zaciąganie pożyczek, a w razie wydarzeń losowych – ubieganie się o udzielenie zapomogi, o ile KZP posiada środki na ich udzielenie, udział w obradach walnego zebrania członków, wybieranie i bycie wybieranym do zarządu i komisji rewizyjnej, zapoznanie się z treścią statutu KZP oraz jego zmianami, zaznajamianie się z uchwałami organów KZP, protokołami z posiedzeń organów KZP, protokołami z kontroli przeprowadzanych przez komisję rewizyjną oraz sprawozdaniami finansowymi. Ust. 3 projektowanego art. 12 określa chwilę nabycia przez członka KZP poszczególnych praw, o których mowa w projektowanym art. 12 ust. 2. Prawo gromadzenia wkładów członkowskich w KZP, udziału w obradach walnego zebrania członków, wybierania i bycia wybieranym do zarządu lub komisji rewizyjnej, zapoznania się z treścią statutu KZP i jego zmianami oraz prawo zaznajamiania się z uchwałami organów KZP, protokołami z posiedzeń organów KZP, protokołami z kontroli przeprowadzanych przez komisję rewizyjną oraz sprawozdaniami finansowymi będą przysługiwały członkowi KZP po wpłaceniu wpisowego. Powyższe ma na celu ograniczenie możliwości wstępowania do KZP dla pozorów i tym samym wyeliminowania przypadków składania deklaracji członkowskich tylko po to, aby uzyskać dostęp do określonych dokumentów, a ewentualnie też prawa udziału w walnym zebraniu członków. Po uzyskaniu tego dostępu, nie ponosząc żadnych kosztów, można złożyć wniosek o skreślenie z listy członków KZP. Z tego powodu uzależniono nabycie wszystkich uprawnień przynajmniej od wpłacenia wpisowego. Natomiast prawo zaciągania pożyczek oraz ubiegania się o zapomogi (o ile KZP posiada środki na udzielenie zapomóg) będą przysługiwały członkowi KZP po wpłaceniu dodatkowo dwóch kolejnych miesięcznych wkładów członkowskich.

Projektowane przepisy art. 13 ust. 1 i 2 przewidują przypadki skreślenia członka KZP z listy. Obligatoryjne przypadki skreślenia członka KZP z listy przewiduje projektowany art. 13 ust. 1. Następuje ono: na pisemny wniosek członka KZP, którego wniosek dotyczy (złożony

w formie pisemnej, elektronicznej lub dokumentowej), w razie ustania stosunku prawnego między członkiem KZP a pracodawcą, z wyjątkiem przejścia na emeryturę lub rentę, w razie śmierci członka KZP, na skutek uchwały zarządu o skreśleniu członka KZP z listy, powziętej w wyniku niedopełnienia przez członka KZP obowiązku, o którym mowa w art. 12 ust. 1 pkt 1 (tj. w wyniku niedopełnienia obowiązku wpłaty wpisowego w wysokości ustalonej przez walne zebranie członków lub wyrażenia zgody na potrącenie wpisowego z wynagrodzenia lub zasiłku).

Zgodnie z projektowanym przepisem art. 13 ust. 2 zarząd może podjąć uchwałę o skreśleniu członka KZP z listy na skutek niedopełnienia przez członka co najmniej jednego z obowiązków określonych w art. 12 ust. 1 pkt 2 lub 3, tj. obowiązku wpłacania miesięcznych wkładów członkowskich lub wyrażenia zgody na potrącenie tych wkładów z wynagrodzenia lub zasiłku, a także obowiązku przestrzegania postanowień statutu KZP oraz uchwał organów KZP (skreślenie fakultatywne).

W myśl projektowanego art. 13 ust. 3 uchwała o skreśleniu członka KZP z listy członków KZP powinna być mu doręczona wraz z uzasadnieniem, z wyłączeniem sytuacji, gdy przyczyną skreślenia członka KZP z listy jest jego śmierć.

Zgodnie z projektowanym art. 14 ust. 1 osobie skreślonej z listy członków KZP, a w przypadku gdy przyczyną skreślenia członka KZP z listy jest jego śmierć – osobie lub osobom wskazanym przez członka KZP do odbioru wkładu członkowskiego po jego śmierci, przysługuje zwrot wkładu członkowskiego. Termin i zasady zwrotu wkładu członkowskiego określa statut KZP.

Zgodnie z zasadą przyjętą w art. 922 § 2 KC nie należą do spadku prawa, które z chwilą śmierci spadkodawcy przechodzą na oznaczone osoby niezależnie od tego, czy są one spadkobiercami. Z taką sytuacją będziemy mieli do czynienia w razie wskazania przez członka KZP osoby lub osób uprawnionych do otrzymania wkładu członkowskiego w razie jego śmierci, czemu dano wyraz w projektowanym przepisie art. 14 ust. 4.

W projektowanym przepisie art. 14 ust. 2 zaproponowano regułę, zgodnie z którą w sytuacji, gdy członek KZP wskaże kilka osób uprawnionych do otrzymania wkładu członkowskiego w razie swojej śmierci, a nie oznaczy ich udziałów w tym wkładzie, udziały tych osób są równe. Wyartykułowanie tej zasady pozwoli uniknąć ewentualnych wątpliwości interpretacyjnych. Po śmierci członka KZP zarząd powinien niezwłocznie wezwać osobę lub osoby wskazane przez niego do odbioru wkładu członkowskiego. Ważne jest zatem, aby członek KZP,

wskazując osobę lub osoby uprawnione do otrzymania wkładu członkowskiego po jego śmierci, wskazał dane teleadresowe tej osoby lub osób.

Rozdział 3 projektowanej ustawy został poświęcony organom KZP. Novum w stosunku do obecnie obowiązujących przepisów rozporządzenia z 1992 r. stanowi projektowany przepis art. 15 ust. 1, określający elementy statutu KZP. Przepisy projektowanej ustawy niektóre zagadnienia regulują w sposób stanowczy (jak np. liczba osób wykonujących pracę zarobkową niezbędna do założenia KZP czy też konieczność wpłaty przez członka KZP wpisowego w wysokości ustalonej przez walne zebranie członków), natomiast inne mogą być dowolnie regulowane przez KZP (np. tryb wyboru i odwołania organów KZP). Zaproponowany katalog będzie stanowił wyraźną wskazówkę dla członków KZP, iż sprawy w nim wskazane należy rozstrzygnąć i uregulować w statucie KZP. Wymaga podkreślenia, iż zawarty w art. 15 ust. 1 katalog nie jest zamknięty, o czym świadczy art. 15 ust. 2, w którym wskazano, że statut może zawierać również inne postanowienia, w szczególności dotyczące udzielania zapomóg. Zasadą jest jednak, aby postanowienia statutu nie stanowiły obejścia przepisów rangi ustawowej, takich jak np. zasada, że u jednego pracodawcy może działać tylko jedna KZP.

Zgodnie z projektowanym przepisem art. 16 ust. 1 organami KZP są: walne zebranie członków, zarząd i komisja rewizyjna.

Walne zebranie członków stanowią wszyscy członkowie KZP. Zgodnie z projektowanym przepisem art. 16 ust. 2, jeżeli KZP liczy więcej niż 100 członków, zamiast walnego zebrania członków zarząd może zwołać walne zebranie delegatów. Liczbę delegatów ustala zarząd w drodze uchwały, zgodnie z proporcją, o której mowa w art. 15 ust. 1 pkt 7. Do walnego zebrania delegatów stosuje się odpowiednio przepisy o walnym zebraniu członków. Odpowiednie stosowanie przepisów o walnym zebraniu członków do walnego zebrania delegatów oznacza m.in., że uchwały walnego zebrania delegatów powinny zapadać zwykłą większością głosów w obecności co najmniej połowy liczby delegatów (art. 17 w zw. z art. 16 ust. 2 projektowanej ustawy) oraz że walne zebranie delegatów może podjąć uchwałę o likwidacji KZP z własnej inicjatywy, bezwzględną większością głosów w obecności co najmniej połowy liczby delegatów (art. 44 ust. 3 w zw. z art. 16 ust. 2 projektowanej ustawy).

Zgodnie z art. 16 ust. 3, organy KZP mogą obradować na posiedzeniach prowadzonych z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej, o których mowa w art. 2 pkt 5 ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną (Dz. U. z 2020 r. poz. 344), co może obejmować w szczególności:

- 1) transmisję posiedzenia w czasie rzeczywistym między uczestnikami posiedzenia;
- 2) wielostronną komunikację w czasie rzeczywistym, w ramach której uczestnicy posiedzenia mogą wypowiadać się w jego toku;
- 3) identyfikację osoby, która korzysta ze środków komunikacji elektronicznej;
- 4) oddanie głosu z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej.

Projektowany przepis art. 17 wskazuje, że uchwały organów KZP zapadają zwykłą większością głosów w obecności co najmniej połowy liczby ich członków.

W art. 18 projektu wskazano, że zarząd i komisja rewizyjna pochodzą z wyboru oraz ściśle określono czas trwania kadencji zarządu i komisji rewizyjnej na cztery lata (art. 18 ust. 2). W ust. 3 wskazano, że zarząd i komisja rewizyjna działają do dnia pierwszego posiedzenia nowo wybranego zarządu i komisji rewizyjnej. Ponadto w ust. 4 dodano regulację ułatwiającą działalność zarządu i komisji rewizyjnej w sytuacji nadzwyczajnej, która przewiduje, że jeżeli kadencja tych organów KZP upływa w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii, o których mowa w ustawie z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U. z 2020 r. poz. 1845, z późn. zm.), lub do 30 dni po odwołaniu danego stanu, podlega ona przedłużeniu do czasu wyboru tych organów na nową kadencję, jednak nie dłużej niż do 60 dni od dnia odwołania stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii.

Ponadto doprecyzowano przesłanki odwołania członka zarządu i komisji rewizyjnej KZP (art. 18 ust. 5 projektu), obecnie ujęte w ogólnej formule „niewłaściwego pełnienia obowiązków” (§ 15 rozporządzenia z 1992 r.), sytuacji, w których przeprowadza się wybory uzupełniające do pochodzących z wyboru organów KZP (art. 18 ust. 6 projektu), a także okoliczności, w których komisja rewizyjna może żądać zwołania nadzwyczajnego walnego zebrania członków (art. 29 projektu), przy czym do tego katalogu dodano sytuację, gdy komisja rewizyjna uznaje, że zarząd działa sprzecznie z postanowieniami statutu. Dokonano też przeniesienia kompetencji do czuwania nad terminowym prowadzeniem obsługi kasowej i rachunkowości KZP przez pracodawcę z komisji rewizyjnej na zarząd (art. 24 pkt 7 projektu). Z uwagi na to, że KZP jest organizacją społeczną, członkowie organów KZP z tytułu wykonywanych czynności nie otrzymują wynagrodzenia (art. 19 projektu).

Zwyczajne walne zebranie członków powinno zebrać się przynajmniej raz w roku. Nadzwyczajne walne zebranie zarząd powinien zwołać w razie potrzeby, a także na wniosek komisji rewizyjnej, 1/3 liczby członków KZP lub podmiotu sprawującego kontrolę, o którym mowa w projektowanym art. 5. Oznacza to, że z wnioskiem o zwołanie nadzwyczajnego

walnego zebrania członków może wystąpić w pierwszej kolejności zakładowa organizacja związkowa, a w przypadku wielości zakładowych organizacji związkowych działających u pracodawcy – te organizacje działające wspólnie lub (w sytuacji braku wspólnej reprezentacji) zakładowa organizacja związkowa zrzeszająca najwięcej osób wykonujących pracę zarobkową zatrudnionych u tego pracodawcy. W przypadku braku reprezentacji związkowej u pracodawcy z wnioskiem o zwołanie nadzwyczajnego walnego zebrania członków może wystąpić rada pracowników. W razie braku rady pracowników uprawnionym do wystąpienia ze stosownym wnioskiem jest przedstawicielstwo osób wykonujących pracę zarobkową wyłonione w trybie przyjętym u danego pracodawcy. Z przebiegu walnego zebrania sporządza się protokół (art. 20 ust. 5 projektu). W projektowanym art. 20 ust. 6–8 przewidziany został tryb zaskarżania przez członka KZP uchwał walnego zebrania. Zgodnie z projektowanym przepisem art. 15 pkt 5 zasady zwoływania walnych zebrań członków i obradowania na nich powinny zostać określone w statucie KZP.

Do kompetencji walnego zebrania członków zastrzeżono najważniejsze uprawnienia, wskazane w projektowanym przepisie art. 21 (tj. w szczególności uchwalanie statutu KZP i wprowadzanie w nim zmian, wybór i odwoływanie członków zarządu i członków komisji rewizyjnej, zatwierdzanie sprawozdań finansowych, podejmowanie decyzji w sprawie pokrycia szkód i strat czy podjęcie uchwały o likwidacji KZP). W porównaniu do obecnie obowiązującego § 19 rozporządzenia z 1992 r. projektowany przepis art. 21 przewiduje dodatkowe kompetencje walnego zebrania członków. Z uwagi na to, iż KZP ma prawo tworzyć fundusze: oszczędnościowo-pożyczkowy, rezerwowy, zapomogowy oraz inne przewidziane w statucie (art. 30 projektu), do kompetencji walnego zebrania dodano ustalanie sposobu tworzenia i podziału innych funduszy przewidzianych w statucie (np. funduszu pogrzebowego). Ponadto nowością jest podejmowanie uchwał o dostosowaniu struktury organizacyjnej KZP w związku ze zmianą struktury organizacyjnej pracodawcy. W przypadku zmiany struktury organizacyjnej pracodawcy, w tym w razie przejścia zakładu pracy na innego pracodawcę, o którym mowa w art. 23¹ KP, walne zebranie członków powinno podjąć decyzję w sprawie dalszych losów KZP (np. likwidacji KZP). Przy podejmowaniu tego rodzaju decyzji KZP powinna mieć na względzie ogólną zasadę, wyrażoną w projektowanym art. 7 ust. 3, zgodnie z którą u jednego pracodawcy może działać tylko jedna KZP. Zmiany struktury organizacyjnej pracodawcy powinny nieść za sobą również konieczność dostosowania statutu KZP, czemu dano wyraz w projektowanym przepisie art. 21 pkt 1. W konsekwencji wprowadzenia możliwości przekształcenia KZP w

międzyzakładową KZP przyznano walnemu zebraniu członków uprawnienie do podjęcia uchwały w tym zakresie.

Zarząd sprawuje funkcję wykonawczą w KZP. Składa się co najmniej z 3 członków, a jego posiedzenia odbywają się nie rzadziej niż raz w miesiącu i są protokołowane. Szczegółowe zadania tego organu określa projektowany przepis art. 24. W zestawieniu z zadaniami określonymi w obowiązującym § 22 rozporządzenia z 1992 r. zakres kompetencji zarządu nie uległ znaczącej zmianie. Zarządowi przyznano nową kompetencję polegającą na sporządzaniu sprawozdań finansowych oraz czuwaniu nad terminowym prowadzeniem obsługi kasowej i rachunkowości KZP przez pracodawcę (zgodnie z obecnie obowiązującym przepisem § 27 ust. 2 pkt 4 rozporządzenia z 1992 r. tę kompetencję posiada komisja rewizyjna). Z uwagi na rozszerzenie w projektowanym przepisie art. 5 katalogu podmiotów mogących sprawować kontrolę nad KZP, w projektowanym przepisie art. 24 pkt 16 przewidziano obowiązek zarządu współdziałania z tymi podmiotami. Obowiązek składania wniosku o wpis do krajowego rejestru urzędowego podmiotów gospodarki narodowej oraz o zmianę danych objętych wpisem do tego rejestru wynika z powszechnie obowiązujących przepisów ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (Dz. U. z 2021 r. poz. 955).

Komisja rewizyjna kontroluje działalność finansową zarządu. Kompetencje komisji rewizyjnej określa projektowany przepis art. 28 ust. 2, stanowiący w znacznej mierze powtórzenie obowiązującego przepisu § 26 ust. 2 rozporządzenia z 1992 r. Obowiązkiem komisji rewizyjnej jest złożenie na walnym zebraniu członków sprawozdania ze swojej działalności oraz ustosunkowanie się do działalności zarządu (art. 28 ust. 3 projektu). Ponadto obowiązkiem wykonawczym komisji rewizyjnej jest przeprowadzanie, co najmniej raz na kwartał, kontroli działalności KZP oraz sporządzenie z tej czynności protokołu (art. 28 ust. 4 projektu).

Projektowany przepis art. 29 przewiduje, iż w sytuacji stwierdzenia przez komisję rewizyjną, że zarząd w swojej działalności finansowej nie przestrzega przepisów prawa lub że działalność zarządu jest sprzeczna z postanowieniami statutu KZP czy też z zasadami współzycia społecznego, komisja rewizyjna żąda zwołania, w trybie natychmiastowym, nadzwyczajnego walnego zebrania członków i występuje na nim z wnioskiem o odwołanie zarządu. Przez zasady współzycia społecznego, o których mowa w projektowanym przepisie, należy rozumieć podstawowe zasady etycznego i uczciwego postępowania, określane jako zasady uczciwości czy lojalności (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 marca 2017 r., sygn. akt III CSK 148/16). Warto zwrócić uwagę, że w projektowanym przepisie

przewidziano uprawnienie komisji rewizyjnej do żądania zwołania nadzwyczajnego walnego zebrania członków i wystąpienia z wnioskiem o odwołanie zarządu także w sytuacji, gdy działalność zarządu jest sprzeczna z postanowieniami statutu KZP.

Rozdział 4 projektowanej ustawy zawiera przepisy dotyczące gospodarki finansowej KZP. Projektowany przepis art. 30, tak zresztą jak przepisy obowiązującego rozporządzenia z 1992 r., przewiduje utworzenie przez KZP trzech podstawowych funduszy, tj. funduszu oszczędnościowo-pożyczkowego, funduszu rezerwowego i funduszu zapomogowego. Oprócz ww. funduszy KZP może tworzyć także inne fundusze, przewidziane jej statutem. Oznacza to możliwość utworzenia przez KZP funduszy specjalnego przeznaczenia (np. fundusz pogrzebowy, fundusz delegacyjny, fundusz reprezentacyjny itp.). Tworzenie przez KZP funduszu zapomogowego nie jest równoznaczne z nałożeniem na KZP obowiązku udzielania jej członkom zapomóg. Zapomogi mogą być udzielane przez KZP wówczas, gdy KZP faktycznie dysponuje środkami finansowymi przeznaczonymi na ten cel (por. projektowany art. 3 ustawy).

Głównym źródłem udzielania członkom KZP pożyczek jest fundusz oszczędnościowo-pożyczkowy (art. 31), tworzony z gromadzonych wkładów członkowskich. Środki pieniężne gromadzone w tym funduszu przeznacza się na udzielanie pożyczek. Fundusz oszczędnościowo-pożyczkowy stanowi w zasadzie rdzeń KZP i potwierdza jej charakter jako instytucji koleżeńskej samopomocy finansowej u pracodawcy. Szczegółowe zasady tworzenia tego funduszu, a także szczegółowe zasady udzielania z niego pożyczek, powinien określać statut KZP.

Fundusz rezerwowy, zgodnie z projektowanym przepisem art. 32, tworzy się z wpłat wpisowego wnoszonych przez członków wstępujących do KZP, z niepodjętych zwrotów wkładów członkowskich, z odsetek od lokat terminowych i z odsetek zasądzonych przez sąd oraz z darowizn, spadków lub zapisów. Jest przeznaczany na pokrycie szkód i strat, nieściągalnych zadłużeń, na pokrycie prowizji i opłat za czynności związane z prowadzeniem rachunku płatniczego, a także na odpis na fundusz zapomogowy.

Fundusz zapomogowy powstaje z odpisów funduszu rezerwowego oraz z dobrowolnych wpłat członków i innych wpływów określonych w statucie KZP. Jeżeli chodzi o „inne wpływy określone w statucie KZP”, o których mowa w projektowanym art. 33, to przykładowo statut KZP może przewidywać, iż określona kwota darowizn dokonywanych na rzecz KZP będzie przeznaczana na fundusz zapomogowy. Fundusz jest przeznaczany na udzielanie zapomóg członkom KZP w razie szczególnych zdarzeń losowych.

Wpisowe, miesięczne wkłady członkowskie i raty pożyczek mogą być wnoszone przez członków KZP w dwojaki sposób – albo przelewem na rachunek płatniczy KZP, albo wpłacane gotówką w kasie KZP (art. 34 ust. 1 projektu).

Osoba wykonująca pracę zarobkową może również wyrazić zgodę na potrącanie wkładów członkowskich z jej wynagrodzenia lub zasiłku (art. 34 ust. 2 projektu). Pojęcie „zasiłek” zostało zdefiniowane w projektowanym art. 2 pkt 4. Dokonywanie potrąceń na rzecz KZP przez pracodawcę (po wyrażeniu zgody ubezpieczonego) ze świadczeń krótkoterminowych z ubezpieczeń społecznych będzie mogło mieć miejsce jedynie w przypadku, gdy pracodawca płaci te świadczenia, a więc w przypadku, gdy zatrudnia powyżej 20 ubezpieczonych. Wówczas świadczenia te są rozliczane w ciężar składek na ubezpieczenia społeczne. Ponadto, w odniesieniu do innych niż pracownicy osób wykonujących pracę zarobkową, projektowany przepis oznacza możliwość wyrażenia przez te osoby zgody na potrącanie przez pracodawcę ich wkładów członkowskich z zasiłków, oczywiście tylko wówczas, gdy takie zasiłki im przysługują (np. zleceniobiorca, który przystąpił do dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego i posiada wymagany okres tego ubezpieczenia).

Miesięczne wkłady członkowskie oraz raty pożyczek pochodzące od członków KZP zapisuje się na ich imiennych rachunkach (art. 34 ust. 3 projektu).

W projektowanym art. 34 ust. 4 przewidziano możliwość czasowego zawieszenia przez zarząd obowiązku wpłacania przez członka KZP miesięcznych wkładów członkowskich i rat pożyczek. Zawieszenie ww. obowiązku może mieć miejsce w przypadku wystąpienia po stronie członka KZP zdarzeń losowych i następuje na wniosek członka KZP. Zdarzeniami losowymi uzasadniającymi zawieszenie obowiązku wpłacania przez członka KZP miesięcznych wkładów członkowskich i rat pożyczek mogą być w szczególności: pozostawanie przez członka KZP bez prawa do wynagrodzenia (np. przebywanie na urlopie wychowawczym lub urlopie bezpłatnym) czy też trudna sytuacja finansowa.

Zgodnie z projektowanym art. 35 pożyczki lub zapomogi są udzielane przez KZP na wniosek członka KZP. Umowę zawiera się w formie pisemnej, elektronicznej lub dokumentowej (por. uzasadnienie do art. 11 ust. 1 projektu).

W myśl projektowanego przepisu art. 35 ust. 3, jeżeli suma pożyczki przekracza wysokość zgromadzonego wkładu członkowskiego, warunkiem udzielenia pożyczki jest zobowiązanie się co najmniej dwóch poręczycieli do spłaty zadłużenia członka KZP, w przypadku gdyby członek KZP nie spłacił zadłużenia w terminie. Statut KZP może przewidywać inne warunki

udzielenia pożyczki (np. wymagać udzielenia poręczenia przez inną niż określona ustawowo liczbę osób, przewidywać obowiązek udzielenia poręczenia w każdym przypadku – nie tylko wówczas, gdy suma pożyczki przekracza wysokość zgromadzonego wkładu członkowskiego itp.).

Instytucja poręczenia jest jednym z podstawowych sposobów osobistego zabezpieczenia wiarygodności. Dzięki tej instytucji KZP będąca wierzycielem uzyska dodatkową ochronę w postaci osoby, która całym swoim majątkiem aktualnym i przyszłym będzie odpowiadać za zabezpieczone zobowiązanie członka KZP. Z uwagi na bezpieczeństwo finansowe KZP zaproponowano wprowadzenie kryteriów, które powinien spełniać poręczyciel (art. 35 ust. 4 projektu). Może nim być osoba wykonująca pracę zarobkową, która świadczy pracę u pracodawcy, u którego działa KZP, przez okres nie krótszy niż 6 miesięcy, a umowa lub inny akt, na podstawie których osoba wykonująca pracę zarobkową świadczy pracę, zostały zawarte co najmniej na okres spłaty pożyczki przez członka KZP. Nie może być poręczycielem osoba, której stosunek prawny łączący ją z pracodawcą został wypowiedziany. Powyższe kryteria, odwołujące się do stabilności zatrudnienia poręczyciela, jego wiarygodności i stosunkowo stałych dochodów, pozwolą zapewnić KZP bezpieczeństwo finansowe, co ma znaczenie zwłaszcza w obliczu rozszerzenia prawa członkostwa w KZP na wszystkie osoby wykonujące pracę zarobkową u danego pracodawcy, a nie tylko te, które związane są z nim stosunkiem pracy. Z uwagi na to, że poręczyciel powinien dysponować własnym majątkiem, którym zabezpieczy spłatę pożyczki na wypadek niewypłacalności członka KZP, poręczycielem nie może zostać małżonek pożyczkobiorcy, jeżeli między małżonkami obowiązuje ustrój wspólności majątkowej. Zgodnie z projektowanym art. 35 ust. 4 pkt 3 ta kwestia kształtuje się inaczej w przypadku ustanowienia między małżonkami rozdzielności majątkowej. Jeżeli między małżonkami została ustanowiona rozdzielność majątkowa, mają oni możliwość wzajemnego poręczania swoich pożyczek. Poręczycielami członka KZP mogą być zarówno osoby będące członkami danej KZP, jak również osoby niebędące jej członkami, jednak w każdym przypadku, z uwagi na bezpieczeństwo finansowe KZP, powinny to być osoby wykonujące pracę zarobkową u danego pracodawcy (a nie np. emeryci lub renciści).

Poręczyciel, wraz ze zobowiązaniem się do spłaty zadłużenia członka KZP, w przypadku gdyby członek KZP nie spłacił zadłużenia w terminie, powinien wyrazić zgodę na potrącanie z przysługującego mu od pracodawcy wynagrodzenia lub zasiłku zobowiązań z tytułu pożyczki udzielonej członkowi KZP, o czym stanowi projektowany art. 35 ust. 5.

Zasadą wprowadzaną przez projektowany przepis art. 36 jest wypłata pożyczki lub zapomogi na wskazany przez członka KZP rachunek płatniczy. Wyjątkowo, gdy członek KZP złoży w postaci papierowej lub elektronicznej wniosek o wypłatę pożyczki lub zapomogi do rąk własnych, środki te zostaną wypłacone mu w ten sposób. Takie rozwiązanie przewiduje już przepis art. 86 § 3 KP. Zaproponowana regulacja spowoduje, że forma bezgotówkowa wypłaty pożyczki lub zapomogi będzie stopniowo stawała się formą wiodącą, przy zachowaniu możliwości wypłaty gotówki do rąk własnych członka KZP.

Zgodnie z projektowanym przepisem art. 37 ust. 1, KZP ma obowiązek przechowywać zgromadzone środki pieniężne na rachunkach płatniczych (przepis § 33 ust. 1 rozporządzenia z 1992 r. posługuje się pojęciem rachunku bankowego, jednak w celu zapewnienia spójności z terminologią zastosowaną w ustawie z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych, o czym była mowa powyżej, pojęcie „rachunek bankowy” zastąpiono pojęciem „rachunek płatniczy”). Z wnioskiem o otwarcie rachunku płatniczego KZP występuje zarząd, który wskazuje również osoby mające prawo dysponowania tymi rachunkami. W myśl projektowanego przepisu art. 37 ust. 3 zarząd zatwierdza również wzory podpisów osób mających prawo dysponowania rachunkami płatniczymi KZP.

W razie skreślenia z listy członków KZP członka posiadającego zadłużenie – w myśl projektowanego przepisu art. 38 ust. 1 – zadłużenie to podlega potrąceniu z wkładu. Jest to wyjątek od zasady przewidzianej w projektowanym art. 14 ust. 1, zgodnie z którą osobie skreślonej z listy członków KZP, a w przypadku śmierci członka KZP – osobie uprawnionej, przysługuje zwrot wkładu członkowskiego w terminie i na zasadach określonych w statucie KZP. Jeżeli z wkładu członkowskiego nie można w pełni pokryć spłaty zadłużenia, resztę zadłużenia członek KZP spłaca w ratach, na zasadach ustalonych w umowie pożyczki lub w statucie. W razie skreślenia członka KZP z listy członków w przypadkach, o których mowa w art. 13 ust. 1 pkt 1 i 4 oraz w ust. 2 (tj. na wniosek członka KZP, na skutek uchwały zarządu o skreśleniu członka KZP z listy członków KZP, powziętej w wyniku niedopełnienia przez członka KZP obowiązków, o których mowa w art. 12 ust. 1), spłata zadłużenia jest natychmiast wymagalna, niezależnie od terminów spłaty ustalonych przy udzielaniu pożyczki.

W projektowanym przepisie art. 39 ust. 1 zaproponowano, aby w razie opóźnienia w spłacie zadłużenia wobec KZP, KZP wzywała dłużnika na piśmie do uregulowania należności, wyznaczając mu termin spłaty. KZP będzie miała obowiązek doręczyć kopię wezwania poręczycielom. W praktyce – na podstawie art. 25 projektu – czynności tych dokonywał będzie zarząd. Jeżeli dłużnik nie dokona wpłaty w wyznaczonym terminie, zarząd będzie miał

prawo pokryć to zadłużenie z wkładów członkowskich poręczycieli lub potrącić je z ich wynagrodzenia lub zasiłku. W stosunku do obecnie obowiązującego przepisu § 36 rozporządzenia z 1992 r., w projektowanym przepisie art. 39 ust. 1 pojęcie *zwłoka* zastąpiono pojęciem *opóźnienie*. Opóźnienie zachodzi wówczas, gdy dłużnik nie spełnia świadczenia w czasie właściwym z przyczyn, za które odpowiedzialności nie ponosi, a zwłoka zachodzi, gdy dłużnik nie spełnia świadczenia w czasie właściwym z przyczyn, za które ponosi odpowiedzialność. Zwłoka to zatem opóźnienie kwalifikowane dłużnika (por. M. Gutowski (red.), Kodeks cywilny. Tom II. Komentarz. Warszawa 2019). Z punktu widzenia interesów KZP przyjęcie, iż dłużnik powinien zostać wezwany do uregulowania należności już w momencie opóźnienia, jest rozwiązaniem korzystnym.

Projektowany przepis art. 40, tak jak § 37 rozporządzenia z 1992 r., przewiduje przypadek, w którym zadłużenie członka KZP nie podlega spłacie przez jego poręczycieli. Taka sytuacja ma miejsce w razie śmierci członka KZP. Nieściągalne zadłużenie może zostać umorzone w ciężar funduszu rezerwowego, o czym stanowi projektowany przepis art. 41.

Zgodnie z projektowanym przepisem art. 42, w sporze wynikającym z niespłacenia przez członka KZP pożyczki, KZP reprezentuje członek zarządu lub inna upoważniona przez zarząd osoba. Reprezentowanie interesów KZP w stosunkach zewnętrznych należy w zasadzie do wyłącznej kompetencji zarządu (por. projektowany art. 25). Zarząd może jednak upoważnić osobę spoza grona jego członków do reprezentowania KZP w sporze wynikającym z niespłacenia pożyczki przez członka KZP (np. adwokata, radcę prawnego, członka KZP niebędącego członkiem zarządu).

Od dnia 25 maja 2018 r. ma zastosowanie rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. Urz. UE L 119 z 04.05.2016, str. 1, z późn. zm.), zwane dalej „RODO”. Tym samym, począwszy od tej daty, polski porządek prawny musi zapewniać skuteczne stosowanie przepisów RODO. W tym stanie rzeczy konieczne stało się uwzględnienie przepisów RODO również w projektowanych przepisach ustawy.

W art. 43 ust. 1 szczegółowo został określony cel przetwarzania przez KZP danych osobowych – jest nim realizacja zadań ustawowych związanych z członkostwem w KZP, w tym gromadzenie wkładów członkowskich oraz udzielanie pomocy materialnej w formie pożyczek lub zapomóg, a także dochodzenie związanych z nimi praw. Doprecyzowano, że

przetwarzanie danych osobowych następuje na podstawie zgody udzielonej w formie oświadczenia członka KZP, osoby uprawnionej lub poręczyciela.

W art. 43 ust. 2 projektu wskazany został zamknięty katalog danych osobowych, które KZP może przetwarzać, opracowany w oparciu o zasady przetwarzania danych wynikające z art. 5 ust. 1 rozporządzenia RODO, tj. minimalizacji danych, ograniczenia celu, prawidłowości, ograniczenia przechowywania, rzetelności, przejrzystości, integralności i poufności. Z tego powodu zaproponowano, aby przetwarzanie przez KZP danych osobowych następowało z zachowaniem możliwości żądania ich udokumentowania jedynie w zakresie niezbędnym do ich potwierdzenia, w szczególności na podstawie oświadczenia i zaświadczenia np. o sytuacji życiowej (w tym zdrowotnej), rodzinnej i materialnej. W związku z tym wskazano w art. 15 pkt 16, że statut KZP będzie określał wzór oświadczenia woli, którego treścią jest zgoda na przetwarzanie danych osobowych tego, kto składa oświadczenie, oraz wskazanie administratora danych osobowych.

Mając na względzie szczególnie charakter danych osobowych obejmujących informacje o sytuacji prywatnej członków KZP, niezbędnych w celu udzielenia pożyczki lub zapomogi (w szczególności danych o sytuacji zdrowotnej), zaproponowano, aby do przetwarzania tych danych były uprawnione wyłącznie osoby upoważnione przez zarząd. Osoby dopuszczone do przetwarzania takich danych są obowiązane do zachowania ich w tajemnicy oraz ochrony przed niedozwolonym lub niezgodnym z prawem przetwarzaniem, przypadkową utratą, zniszczeniem lub uszkodzeniem (art. 43 ust. 4 projektu).

Jednym z mechanizmów mających zapewnić ochronę danych osobowych jest wskazanie konkretnych, maksymalnych terminów ich przetwarzania, które zostały wskazane w art. 43 ust. 5 projektu, uzależnionych od celów, dla realizacji których są przetwarzane. Upływ tych terminów obliguje administratora do niezwłocznego zniszczenia dokumentów zawierających dane osobowe, o których mowa w ust. 1 i 2, w wersji papierowej i trwałego ich usunięcia z nośników elektronicznych. Ponadto zabezpieczeniu danych osobowych ma służyć również wprowadzane w projektowanym art. 43 ust. 10 rozwiązanie przewidujące nałożenie na zarząd obowiązku dokonywania corocznego przeglądu tych danych w celu ustalenia niezbędności ich przechowywania.

W art. 43 ust. 7 wprost wskazano, że administratorem danych osobowych jest KZP, co oznacza, że podmiot ten jest adresatem szeregu obowiązków wynikających z rozporządzenia RODO. Odpowiada on m.in. za zgodność przetwarzania z zasadami określonymi tymi przepisami, w tym art. 5 rozporządzenia RODO, za realizację praw osób, których dane

dotyczą, wynikających z przepisów art. 13, art. 14 i art. 15–22 rozporządzenia RODO, a także jest obciążony pełną odpowiedzialnością za zgodne z prawem przetwarzanie danych, które prowadzi samodzielnie lub które prowadzone jest w jego imieniu (motyw 74 RODO).

Jednocześnie w art. 43 ust. 8 projektu określona została rola pracodawcy, u którego funkcjonuje KZP, przez wskazanie, że przetwarzanie przez niego danych osobowych odbywa się w celu świadczenia KZP pomocy, o której mowa w art. 6 ust. 1 pkt 4–8.

Ponadto wskazano, że dane osobowe, o których mowa w art. 43 ust. 2 projektu, mogą być przetwarzane w postaci elektronicznej lub papierowej. Zasady i sposób przetwarzania danych oraz ich zabezpieczenia reguluje statut KZP, co znajduje odzwierciedlenie w treści art. 15 ust. 1 pkt 15.

Projektowane regulacje w jasny i przejrzysty sposób opisują zasady przetwarzania danych osobowych, aby:

- 1) osoby, których te dane dotyczą, miały świadomość, kto, w jakim zakresie, w jaki sposób, w jakich celach oraz przez jaki okres przetwarza dotyczące ich informacje;
- 2) podmioty stosujące niniejsze przepisy nie miały wątpliwości, jakie dane, w jakiej sytuacji i jakim celu przetwarzać, komu i w jakim celu je udostępniać oraz jak długo je przetwarzać.

Rozdział 5 projektowanej ustawy został poświęcony kwestiom likwidacji KZP. Przepisy projektowanej ustawy (art. 44), tak jak i przepisy obowiązujące, przewidują dwa przypadki obligatoryjnej likwidacji KZP. Należą do nich ogłoszenie upadłości przez pracodawcę lub likwidacja pracodawcy, a także zmniejszenie się liczby członków KZP poniżej dziesięciu. Wprowadzony został dwumiesięczny termin, w jakim ma zapaść uchwała od dnia zajścia wyżej wymienionych zdarzeń. Powyższe daje czas na ewentualne uzupełnienie liczby członków, jeżeli wśród osób wykonujących pracę zarobkową u danego pracodawcy znalazłyby się osoby zainteresowane członkostwem w KZP. Wprowadzenie takiego terminu przełamuje także automatyzm przyjętej konstrukcji prawnej.

Niezależnie od zaistnienia ww. przesłanek walne zebranie członków może podjąć uchwałę o likwidacji KZP z własnej inicjatywy, bezwzględną większością głosów w obecności co najmniej połowy liczby członków albo delegatów. Przepis ten, przewidując większość kwalifikowaną w przypadku fakultatywnej uchwały o likwidacji KZP, właściwie zabezpiecza przed nazbyt pochopnym podejmowaniem decyzji w tym zakresie. Taka sytuacja może mieć miejsce np. w razie zmiany struktury organizacyjnej pracodawcy. Wówczas dostosowanie

struktury organizacyjnej KZP, o którym mowa w projektowanym art. 21 pkt 1, może polegać np. na likwidacji KZP w całości.

W każdym z przypadków likwidacji KZP w uchwale o likwidacji KZP należy wskazać w szczególności skład komisji likwidacyjnej (co najmniej 3 osoby), a także określić przeznaczenie środków pozostających na funduszu rezerwowym i zapomogowym po całkowitym rozliczeniu należności, zobowiązań i wkładów członkowskich (art. 44 ust. 4 projektu).

Ponieważ z faktem likwidacji KZP wiążą się określone konsekwencje, w tym konieczność natychmiastowej spłaty udzielonej pożyczki, może się zdarzyć, że uchwała o likwidacji KZP nie zostanie podjęta. W związku z tym w projektowanym art. 44 ust. 5 przewidziano kompetencję zarządu do podjęcia uchwały o likwidacji KZP w przypadku niepodjęcia uchwały o likwidacji KZP przez walne zebranie członków. Przepis ust. 3 stosuje się odpowiednio, co oznacza, że treść podjętej przez zarząd uchwały o likwidacji KZP powinna odpowiadać wymogom przewidzianym tym przepisem.

Likwidacja ma na celu zakończenie bieżących spraw KZP, wypełnienie zobowiązań oraz ściągnięcie wierzytelności. W związku z tym, zgodnie z projektowanym przepisem art. 44 ust. 7, z dniem podjęcia uchwały o likwidacji KZP nie są przyjmowani nowi członkowie KZP ani nowe wkłady członkowskie, a także nie są wypłacane pożyczki ani zapomogi.

W myśl projektowanego przepisu art. 45 komisja likwidacyjna wstępuje w prawa i obowiązki zarządu oraz komisji rewizyjnej. Należy zwrócić uwagę, że wstąpienie komisji likwidacyjnej w prawa i obowiązki zarządu i komisji rewizyjnej następuje z mocy prawa, a więc nie jest konieczne podjęcie w tym celu żadnych dodatkowych czynności. Uchwałę o likwidacji KZP, zgodnie z projektowanym przepisem art. 46, z podaniem składu komisji likwidacyjnej i miejsca jej urzędowania, wezwaniem dłużników do spłaty należności oraz wyznaczeniem trzymiesięcznego terminu zgłaszania roszczeń przez wierzycieli, należy podać do wiadomości wszystkich członków KZP.

Projektowane przepisy art. 47 zawierają zasady dokonywania rozliczeń kwestii majątkowych w razie likwidacji KZP. W pierwszej kolejności komisja likwidacyjna powinna zaliczyć wkłady członkowskie osób posiadających względem KZP zadłużenie na spłatę tego zadłużenia. W odniesieniu do członków KZP nieposiadających zadłużenia zaproponowano rozwiązanie, zgodnie z którym wkłady członkowskie tych osób są im zwracane przez komisję likwidacyjną, w miarę wpływu środków pieniężnych na rachunek KZP, proporcjonalnie do

wysokości wkładów członkowskich wniesionych przez poszczególnych członków KZP, według stanu na dzień poprzedzający dzień podjęcia uchwały o proporcjonalnym zwrocie wkładów członkowskich. Przejście KZP w stan likwidacji powoduje natychmiastową wymagalność niespłaconych części pożyczek. Oznacza to, że warunki spłaty pożyczki ustalone przy jej zawieraniu przestają obowiązywać. Niemniej w projektowanym przepisie art. 47 ust. 3 zaproponowano przyznanie komisji likwidacyjnej uprawnienia do rozłożenia na raty, na wniosek członka KZP, niespłaconej przez niego części pożyczki. W każdym jednak przypadku całkowita spłata pożyczki powinna nastąpić przed dniem zakończenia likwidacji KZP.

Likwidacja KZP powinna zostać zakończona nie później niż do upływu okresu likwidacji pracodawcy (art. 48 projektu).

Rozdział 6 projektowanej ustawy poświęcono sprawom dotyczącym rachunkowości KZP. W myśl proponowanego przepisu art. 49 ust. 1 rachunkowość KZP jest prowadzona zgodnie z przepisami ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2021 r. poz. 217). Oznacza to m.in. obowiązek posiadania przez KZP dokumentacji opisującej w języku polskim przyjęte przez nią zasady (politykę) rachunkowości, zgodnie z przepisem art. 10 ust. 1 tej ustawy.

Rokiem obrotowym KZP jest rok kalendarzowy, który powinien być zakończony sprawozdaniem finansowym, sporządzonym według zasad, o których mowa w przepisach ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości. Sprawozdanie finansowe KZP podpisuje zarząd, komisja rewizyjna po przeprowadzeniu kontroli działalności KZP oraz osoba, której powierzono prowadzenie ksiąg rachunkowych, zaś protokół kontroli dołącza się do sprawozdania finansowego (art. 51 projektu). Względem przeprowadzanych przez komisję rewizyjną, co najmniej raz na kwartał, kontroli, o których mowa w projektowanym przepisie art. 28 ust. 4, projektowany przepis art. 51 ustawy przewiduje zatem konieczność przeprowadzenia dodatkowej kontroli działalności KZP, na potrzeby sporządzanego sprawozdania finansowego.

W proponowanym przepisie art. 50 ust. 1 ustawy przewidziano, że rachunkowości KZP nie mogą prowadzić członkowie zarządu, komisji rewizyjnej, komisji likwidacyjnej ani osoba prowadząca obrót gotówkowy w KZP. Projektowany przepis art. 50 ust. 2 stanowi natomiast, że obrotu gotówkowego KZP nie może prowadzić członek zarządu i komisji rewizyjnej ani osoba prowadząca rachunkowość KZP. Celem ww. regulacji jest rozdzielenie funkcji decyzyjnych lub kontrolnych od funkcji wykonawczych.

W rozdziale 7 projektowanej ustawy przewidziano przepis karny. Z uwagi na to, że projektowana ustawa w art. 44 ust. 1 i 4 przewiduje obowiązek powzięcia uchwały o likwidacji KZP, konieczne było wprowadzenie przepisów karnych pełniących przede wszystkim funkcję prewencyjną, tj. zapobiegających sytuacji, gdy mimo wystąpienia okoliczności skutkujących koniecznością podjęcia uchwały o likwidacji KZP, taka uchwała nie zostanie podjęta.

Zaproponowano, aby odpowiedzialności karnej podlegał ten, kto uniemożliwia podjęcie uchwały o likwidacji KZP w razie ogłoszenia upadłości lub likwidacji pracodawcy lub w razie zmniejszenia się liczby członków KZP poniżej 10 (projektowany art. 52 ustawy). Uniemożliwianie podjęcia uchwały o likwidacji KZP może mieć miejsce przykładowo wówczas, gdy członkowie KZP umyślnie nie biorą udziału w posiedzeniach walnego zebrania członków zmierzających do podjęcia uchwały o likwidacji KZP, uniemożliwiając w ten sposób utworzenie kworum, o którym mowa w art. 44 ust. 3.

Znamień uniemożliwiania w polskim prawie karnym już występuje i oznacza skutek dalej idący niż zakłócenie, gdyż wykonanie czynności zostaje nie tylko w istotnym stopniu zakłócone, lecz przestaje być możliwe. Zatem krąg podmiotów, które będą mogły podlegać odpowiedzialności karnej z analizowanego artykułu, jest dość szeroki. Trzeba wszakże zaznaczyć, że zakres odpowiedzialności wprowadzonej na podstawie art. 52 będzie ograniczony do zachowań umyślnych. Zgodnie z treścią art. 8 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. z 2020 r. poz. 1444, z późn. zm.), taki występki może być popełniony tylko umyślnie, co oznacza, że granicą odpowiedzialności jest wykazanie zamiaru w działaniu sprawcy. Zachowania nieumyślne pozostają więc poza zakresem karalności. Wprowadzenie przepisu karnego jest w ocenie projektodawcy niezbędne z uwagi na to, że likwidacja KZP jest w określonych ustawowo przypadkach obligatoryjna, a ponadto niesie ona za sobą doniosłe konsekwencje prawne.

Instytucja KZP należy do sektora tzw. ekonomii społecznej, realizując w tym zakresie istotne funkcje w zakresie przedstawicielskiego zarządzania. Ponadto członkowie organów KZP pełnią swoje funkcje społecznie, nie pobierając za to wynagrodzenia. Wprowadzenie dość szerokiej odpowiedzialności karnej, której – w przypadkach wskazanych wyżej – podlegać może każdy członek KZP, mogłoby wywoływać efekt w postaci zaniechania tworzenia KZP przez osoby wykonujące pracę zarobkową u danego pracodawcy w obawie przed groźącą odpowiedzialnością karną. Trzeba bowiem brać pod uwagę, że przepisy o KZP stosowane będą głównie przez osoby nieposiadające przygotowania prawniczego. Biorąc powyższe pod

uwagę, zaproponowano, aby orzekanie w sprawach o czyny określone w art. 52 projektowanej ustawy następowało w trybie przepisów ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U. z 2021 r. poz. 457). Czyny określone w art. 52 projektowanej ustawy będą zagrożone karą grzywny.

II. Zmiany w przepisach innych ustaw

Projektowana ustawa przewiduje zmianę w przepisie art. 1¹ pkt 2 u.z.z., w którym zdefiniowano pojęcie „pracodawca”. Do tej definicji odwołują się m.in. ustawa z dnia 23 maja 1991 r. o organizacjach pracodawców (Dz. U. z 2019 r. poz. 1809), ustawa z dnia 23 maja 1991 r. o rozwiązywaniu sporów zbiorowych (Dz. U. z 2020 r. poz. 123) czy też ustawa z dnia 24 lipca 2015 r. o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego (Dz. U. z 2018 r. poz. 2232, z późn. zm.). Odwołanie do ww. definicji zaproponowano również w projektowanej ustawie. Mając jednak na uwadze, że obecnie obowiązująca definicja pojęcia „pracodawca”, którą posługuje się u.z.z., jest błędna, w zakresie, w jakim określa grupę podmiotów mogących być tzw. pracodawcami niepracowniczymi, konieczna jest jej modyfikacja.

Na gruncie obowiązującej w u.z.z. definicji pojęcia „pracodawca” tzw. pracodawcami niepracowniczymi w rozumieniu art. 1¹ pkt 2 u.z.z. mogą być: 1) osoby fizyczne, 2) osoby prawne, 3) jednostki organizacyjne niebędące osobami prawnymi, do których stosuje się odpowiednio przepisy o osobach prawnych, 4) wewnętrzne jednostki organizacyjne osób prawnych. Należy zwrócić uwagę, że prawo cywilne nie rozróżnia czwartej z ww. grup podmiotów posiadających zdolność prawną, w szczególności zdolność do zawierania umów cywilnoprawnych, w tym umów zlecenia, umów o świadczenie usług, umów o dzieło itp.³⁾. Kategoria tzw. wewnętrznego pracodawcy jest ściśle związana z prawem pracy i przepisami KP.

W celu usunięcia nieścisłości występujących w przepisie art. 1¹ pkt 2 u.z.z. zaproponowano nową definicję pracodawcy, zgodnie z którą przez pracodawcę należy rozumieć pracodawcę w rozumieniu art. 3 KP, a także osobę fizyczną, osobę prawną lub jednostkę organizacyjną niebędącą osobą prawną, której ustawa przyznaje zdolność prawną i do której stosuje się odpowiednio przepisy o osobach prawnych, jeżeli zatrudniają one inną niż pracownik osobę wykonującą pracę zarobkową.

³⁾ Por. A. Tomanek, Wątpliwości wokół nowej definicji pracodawcy w prawie związkowym, Praca i Zabezpieczenie Społeczne, nr 3/2019.

W związku z tym, że regulacje dotyczące KZP zostaną ujęte w odrębnej ustawie, zbędny okazał się przepis art. 39 u.z.z.

Ustawa z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 1406, z późn. zm.) uznaje za podatników m.in. jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej, a więc jednostki, które nie mają osobowości prawnej, ale przepisy przyznają im zdolność prawną. Przykładowo podatnikiem CIT są wspólnoty mieszkaniowe, które nie mają osobowości prawnej, ale na podstawie art. 6 ustawy dnia 24 czerwca 1994 r. o własności lokali (Dz. U. z 2020 r. poz. 1910, z późn. zm.) podmiot taki może nabywać prawa i zaciągać zobowiązania, pozywać i być pozwanym. Jednocześnie podkreślić należy, że dla celów opodatkowania podatkiem dochodowym od osób prawnych nie ma znaczenia, czy podmiot uznany za podatnika prowadzi działalność gospodarczą, czy też nie. Decydującego znaczenia nie ma również fakt, iż dany podmiot może nie osiągać dochodów do opodatkowania. Przy czym z faktem bycia podatnikiem CIT wiążą się inne obowiązki, np. dotyczące składania zeznań podatkowych (CIT-8). W związku z tym, że obecnie obowiązujące regulacje dotyczące pracowniczych KZP funkcjonujących na podstawie rozporządzenia z 1992 r. nie dają podstaw do opodatkowania tych podmiotów, intencją wnioskodawcy – z uwagi na doniosły społecznie cel istnienia KZP – nie jest dokonywanie jakichkolwiek zmian w tym zakresie. W związku z tym niezbędne jest wprowadzenie regulacji wyłączającej KZP spod zakresu ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych przez wprowadzenie zwolnienia podmiotowego w art. 6 tej ustawy.

Zaproponowane zmiany w następujących aktach prawnych:

- w ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (Dz. U. z 2020 r. poz. 1896, z późn. zm.),
- w ustawie z dnia 9 września 2000 r. o podatku od czynności cywilnoprawnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 815, z późn. zm.),
- w ustawie z dnia 10 czerwca 2016 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji (Dz. U. z 2020 r. poz. 842, z późn. zm.)

mają wyłącznie charakter redakcyjny i polegają na zastąpieniu pojęcia pracownicze kasy zapomogowo-pożyczkowe pojęciem kasy zapomogowo-pożyczkowe.

Zmiana zaproponowana w ustawie z dnia 11 września 2003 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych (Dz. U. z 2020 r. poz. 860, z późn. zm.) umożliwi żołnierzom zawodowym

zrzeszanie się w organizacjach o charakterze zapomogowo-pożyczkowym tworzonych i funkcjonujących u pracodawców, u których pełnią zawodową służbę wojskową.

Zgodnie z projektowanym art. 60 pracownicze KZP działające na podstawie obecnie obowiązującej u.z.z. staną się KZP w rozumieniu projektowanych przepisów ustawy. Osoby będące członkami pracowniczych KZP z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy staną się członkami KZP w rozumieniu niniejszej ustawy (art. 61 projektu), natomiast wpisowe i dotychczasowe wkłady członkowskie w pracowniczych KZP staną się wpisowym i wkładami członkowskimi w KZP w rozumieniu niniejszej ustawy (art. 62 projektu). Członkowie organów pracowniczych KZP będą pełnili swoje obowiązki do końca ich kadencji (art. 63 projektu). Z powyższego wynika, że projektowane zmiany nie będą wpływały na bieżące funkcjonowanie tych podmiotów, np. w kwestii terminów czy wysokości rat pożyczek spłacanych przez ich członków. Niemniej w terminie 18 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, zgodnie z:

- 1) art. 64 projektu, na zarządach tych podmiotów ciąży obowiązek złożenia wniosków do krajowego rejestru urzędowego podmiotów gospodarki narodowej, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej, o zmianę danych objętych wpisem do tego rejestru;
- 2) art. 65 projektu, na tych podmiotach ciąży obowiązek dostosowania postanowień ich statutów do zmian wprowadzonych projektowaną ustawą.

18-miesięczny termin pozwoli na to, aby zmieniony statut KZP zaczął obowiązywać z nowym rokiem obrotowym, którym – zgodnie z projektowanym art. 49 ust. 2 – jest rok kalendarzowy.

Projekt nie stwarza zagrożeń korupcyjnych.

Mając na względzie art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1461), proponuje się, aby projektowana ustawa weszła w życie po upływie 30 dni od dnia jej ogłoszenia. Przyjęcie ww. terminu *vacatio legis* podyktowane jest koniecznością zapewnienia odbiorcom projektowanych regulacji możliwości zapoznania się z nimi i przygotowania do ich stosowania.

Problematyka uregulowana w projekcie ustawy nie jest sprzeczna z prawem Unii Europejskiej.

Projekt ustawy nie wymaga przedstawiania organom i instytucjom Unii Europejskiej w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.

W szczególności, zgodnie z art. 2 ust. 1 decyzji Rady 98/415/WE z dnia 29 czerwca 1998 r. w sprawie konsultacji Europejskiego Banku Centralnego udzielanych władzom krajowym w sprawie projektów przepisów prawnych (Dz. Urz. WE L 189 z 03.07.1998, str. 42; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne rozdz. 1, t. 1, str. 446), projekt ustawy nie wymaga zasięgnięcia opinii Europejskiego Banku Centralnego, ponieważ nie wpływa na stabilność instytucji finansowych i rynków.

Projekt ustawy nie będzie podlegał notyfikacji Komisji Europejskiej w trybie ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej (Dz. U. z 2021 r. poz. 743).

Projekt ustawy nie dotyczy majątkowych praw i obowiązków przedsiębiorców lub praw i obowiązków przedsiębiorców wobec organów administracji publicznej. Projekt ustawy nie wpływa na działalność mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców.

Projektowana ustawa nie podlega notyfikacji zgodnie z trybem przewidzianym w przepisach rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.).

Projekt ustawy został udostępniony na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) oraz w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny, zgodnie z § 52 ust. 1 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2016 r. poz. 1006, z późn. zm.). Nie dokonano zgłoszeń lobbingowych.

Omówienie wyników przeprowadzonych konsultacji publicznych i opiniowania jest zawarte w dołączonym raporcie z konsultacji, o którym mowa w § 51 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów.

<p>Nazwa projektu Projekt ustawy o kasach zapomogowo-pożyczkowych</p> <p>Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Rozwoju, Pracy i Technologii</p> <p>Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Olga Semeniuk, Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Rozwoju, Pracy i Technologii</p> <p>Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu Marek Waleśkiewicz, Dyrektor Departamentu Dialogu i Partnerstwa Społecznego w MRPiT marek.waleskiewicz@mrpit.gov.pl, tel. 22 461 61 30</p>	<p>Data sporządzenia 19 maja 2021 r.</p> <p>Źródło: Efekt przeglądu Zmiany są wynikiem wejścia w życie ustawy z dnia 5 lipca 2018 r. o zmianie ustawy o związkach zawodowych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1608)</p> <p>Nr w wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów: UD80</p>
---	--

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Podstawą działania kas zapomogowo-pożyczkowych, zwanych dalej „KZP”, w polskim systemie prawnym są przepisy ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 263), zwanej dalej „u.z.z.”, oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 19 grudnia 1992 r. w sprawie pracowniczych kas zapomogowo-pożyczkowych oraz spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych w zakładach pracy (Dz. U. poz. 502), zwanego dalej „rozporządzeniem z 1992 r.”, wydanego na podstawie art. 39 ust. 5 u.z.z.

Należy podkreślić, że obecna regulacja ustawowa dotycząca KZP ma charakter blankietowy, tzn. pozostawia organowi upoważnionemu możliwość samodzielnego uregulowania całego kompleksu zagadnień, co do których w tekście ustawy nie ma żadnych bezpośrednich uregulowań ani wskazówek.

W dniu 1 stycznia 2019 r. weszła w życie ustawa z dnia 5 lipca 2018 r. o zmianie ustawy o związkach zawodowych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1608), zwana dalej „nowelizacją z 2018 r.”. W wyniku zmian wprowadzonych tą ustawą pełnym prawem koalicji związkowej, tj. prawem tworzenia i wstępowania do związków zawodowych, objęto wszystkie osoby wykonujące pracę zarobkową. Do tej grupy oprócz pracowników należą także osoby świadczące pracę za wynagrodzeniem na innej podstawie niż stosunek pracy, jeżeli nie zatrudniają do tego rodzaju pracy innych osób, niezależnie od podstawy zatrudnienia, oraz mają takie prawa i interesy związane z wykonywaniem pracy, które mogą być reprezentowane i broniące przez związek zawodowy.

W wyniku rozszerzenia prawa koalicji związkowej, nowelizacja z 2018 r. wprowadziła również zmiany w art. 39 ust. 1 u.z.z. Zastąpiono wówczas pojęcie „zakład pracy” pojęciem „pracodawca” oraz pojęcie „pracownicy” pojęciem „osoby wykonujące pracę zarobkową” (w odpowiednim przypadku i liczbie), a także zmieniono nazwę KZP, pomijając przymiotnik „pracownicze”.

Nowelizacja obecnie obowiązującego rozporządzenia z 1992 r. nie wydała się projektodawcy zasadna, ponieważ wymagałaby przeniesienia z rozporządzenia z 1992 r. do u.z.z. przepisów regulujących prawa i obowiązki obywateli (materia ustawowa), stanowiących znaczącą część przepisów tego aktu prawnego. Dlatego zaproponowano ujęcie przepisów regulujących kwestie działania KZP w oddzielnym akcie prawnym rangi ustawowej, co ułatwi ich stosowanie i może przyczynić się do upowszechniania instytucji KZP. Projektowane przepisy w dużym zakresie stanowią powtórzenie przepisów obecnie obowiązującego rozporządzenia z 1992 r.

Z powyższego jasno wynika, że osiągnięcie celu projektu jest możliwe wyłącznie za pomocą środków legislacyjnych.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Mimo że funkcjonowanie KZP oparto o przepisy u.z.z., to obecnie są one samodzielnymi i niezależnymi od związków zawodowych jednostkami, a przynależność związkowa nie ma znaczenia dla uzyskania statusu członka KZP. Ponadto KZP może powstać nawet, jeżeli u danego pracodawcy nie funkcjonuje żaden związek zawodowy. Brak jest zatem podstaw, aby kwestie dotyczące funkcjonowania KZP były obecnie regulowane w u.z.z. oraz w przepisach wykonawczych wydanych na podstawie jej przepisów.

W związku z powyższym zdecydowano o przygotowaniu odrębnej ustawy regulującej podstawy działania KZP. Zakres przedmiotowy projektu ustawy obejmuje zasady tworzenia, organizowania i działania u pracodawców KZP oraz ich likwidacji i w znacznej mierze powtarza przepisy obecnie obowiązującego rozporządzenia z 1992 r.

Do nowo wprowadzanych zagadnień należy wprowadzenie możliwości utworzenia KZP przez 10 osób wykonujących pracę zarobkową u danego pracodawcy (do tej pory przepisy mówiły o 10 pracownikach) – zmiana związana jest z nowelizacją z 2018 r., która dała prawo tworzenia i wstępowania do związków zawodowych wszystkim osobom wykonującym pracę zarobkową u danego pracodawcy, a nie tylko pracownikom. Pozwoli to uelastyczyć warunki przynależności do KZP, w szczególności, że będą mogli do nich przynależeć nie tylko pracownicy, ale także inne niż pracownicy osoby wykonujące pracę zarobkową (np. zleceniobiorcy, wykonawcy dzieła itp.).

Ponadto zostały określone niezbędne elementy statutu KZP przy zachowaniu katalogu otwartego.

W związku z tym, że KZP może zostać utworzona także u pracodawcy, u którego nie działają związki zawodowe, konieczne było określenie podmiotów, które sprawują kontrolę w takiej sytuacji. Zasadą jest, że kontrolę nad KZP sprawuje działająca u pracodawcy zakładowa organizacja związkowa (w przypadku wielości zakładowych organizacji związkowych kontrolę nad KZP sprawują wspólnie te organizacje). W sytuacji gdy u pracodawcy nie działa zakładowa organizacja związkowa, zaproponowano, aby kontrolę nad KZP sprawowała rada pracowników, a w razie jej braku zaproponowano, aby kontrolę nad KZP sprawowała reprezentacja osób wykonujących pracę zarobkową wyłoniona w trybie przyjętym u danego pracodawcy.

Zaproponowano regulacje, zgodnie z którymi podmiot sprawujący kontrolę będzie miał prawo wystąpić z wnioskiem o zwołanie nadzwyczajnego walnego zebrania członków, a zarząd będzie miał obowiązek współdziałać z tym podmiotem. Ponadto osoba reprezentująca podmiot sprawujący kontrolę będzie miała prawo uczestnictwa w posiedzeniach walnego zebrania członków.

Zaproponowano również przepisy rozstrzygające o losach KZP w razie zmiany struktury organizacyjnej pracodawcy (np. połączenia lub podziału). W takiej sytuacji walne zebranie członków będzie obowiązane do podjęcia uchwały o dostosowaniu struktury organizacyjnej KZP do struktury organizacyjnej pracodawcy, a także do podjęcia uchwały o dostosowaniu statutu KZP do nowej struktury organizacyjnej pracodawcy.

Ponadto uzupełniono i doprecyzowano przepisy w zakresie m.in.:

- wskazania przypadków obligatoryjnego i fakultatywnego skreślenia członka KZP z listy członków KZP,
- zasad udzielania pożyczki bądź zapomogi (jak np. szczegółowe określenie zasad poręczenia pożyczki),
- wskazania sytuacji, w których walne zebranie członków może odwołać członka zarządu lub komisji rewizyjnej przed upływem jego kadencji, oraz sytuacji, w których przeprowadza się wybory uzupełniające do tych organów KZP,
- pokrywania kosztów działania międzyzakładowej KZP,
- kwestii wypłaty wkładu członkowskiego na wypadek śmierci członka KZP,
- możliwości podjęcia uchwały o likwidacji KZP z własnej inicjatywy walnego zebrania członków,
- postępowania KZP określającego, jakie dane osobowe, w jakiej sytuacji, w jakim celu oraz przez jaki okres może przetwarzać (zgodnie z RODO),
- zasad dokonywania rozliczeń kwestii majątkowych w razie likwidacji KZP.

W związku z tym, że regulacje dotyczące KZP zostaną ujęte w odrębnej ustawie, zbędny okazał się przepis art. 39 u.z.z. zawierający między innymi upoważnienie do wydania aktu wykonawczego, na którego podstawie wydane zostało rozporządzenie z 1992 r. Zgodnie z przepisami przejściowymi, KZP działające na podstawie obecnie obowiązującej u.z.z. staną się KZP w rozumieniu projektowanych przepisów ustawy. Niemniej na tych podmiotach ciąży obowiązek dostosowania postanowień statutów KZP do zmian wprowadzonych projektowaną ustawą. Termin, jaki projektowana ustawa wyznacza istniejącym KZP na dostosowanie ich statutów, wynosi 18 miesięcy od dnia wejścia tej ustawy w życie.

Projektowana ustawa wymaga wprowadzenia definicji pracodawcy. W celu zachowania spójności systemu

zbiorowego prawa pracy zasadne jest odwołanie się do definicji pojęcia „pracodawca” obowiązującej w u.z.z. Ostatniej zmiany legalnej definicji tego pojęcia w u.z.z. dokonano na mocy nowelizacji z 2018 r. Do zakresu pojęciowego tej definicji w odniesieniu do zawierania umów cywilnoprawnych nieprawidłowo dodano kategorię tzw. wewnętrznego pracodawcy. Ta kategoria pracodawcy jest ściśle związana z prawem pracy i przepisami ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1320) przypisanym pracownikom, nie jest natomiast znana przepisom ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. z 2020 r. poz. 1740, z późn. zm.), właściwym do zawierania umów niepracowniczych. W związku z korzystaniem w niniejszym projekcie z definicji pracodawcy opisanej w u.z.z. zaproponowano jej zmianę w celu uporządkowania jej zakresu pojęciowego.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Nie prowadzono analizy kwestii regulacji KZP w innych krajach, z uwagi na fakt, że niniejszy projekt jest konsekwencją zmian wprowadzonych nowelizacją z 2018 r.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Pracownicze KZP	934	Wyciąg z bazy danych REGON	KZP działające na podstawie obecnie obowiązującej u.z.z. staną się KZP w rozumieniu projektowanych przepisów. Na tych podmiotach ciąży obowiązek dostosowania postanowień ich statutów do projektowanych zmian.
Pracodawcy – ogólna liczba podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w rejestrze REGON, deklarujących prowadzenie działalności gospodarczej wg stanu na dzień 31 grudnia 2019 r.	ok. 4 014 tys.	https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/podmioty-gospodarcze-wyniki-finansowe/zmiany-strukturalne-grup-podmiotow/kwartalna-informacja-o-podmiotach-gospodarki-narodowej-w-rejestrze-regon-rok-2019,7,7.html	W porównaniu z obecnie obowiązującym rozporządzeniem z 1992 r. projektowana regulacja nie nakłada na pracodawców dodatkowych obowiązków, a jedynie doprecyzowuje kwestie związane z udzielaniem przez pracodawcę pomocy w funkcjonowaniu KZP.

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Projekt został zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, stosownie do wymogów art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248), oraz w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji – w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny, zgodnie z § 52 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M. P. z 2016 r. poz. 1006, z późn. zm.). Nie dokonano zgłoszeń lobbingowych.

Projekt przesłano do zaopiniowania następującym partnerom społecznym:

- 1) na podstawie art. 19 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych:
 - a) Ogólnopolskiemu Porozumieniu Związków Zawodowych,
 - b) Forum Związków Zawodowych,
 - c) NSZZ „Solidarność”;
- 2) na podstawie art. 16 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o organizacjach pracodawców (Dz. U. z 2019 r. poz.1809):
 - a) Pracodawcom Rzeczypospolitej Polskiej,
 - b) Konfederacji „Lewiatan”,
 - c) Związkowi Rzemiosła Polskiego,
 - d) Związkowi Pracodawców Business Centre Club,

e) Związkowi Przedsiębiorców i Pracodawców.

Ponadto projekt został skierowany do zaopiniowania przez Radę Dialogu Społecznego na podstawie art. 5 ustawy z dnia 24 lipca 2015 r. o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego (Dz. U. z 2018 r. poz. 2232, z późn. zm.).

Omówienie wyników przeprowadzonych konsultacji publicznych i opiniowania zawarto w dołączonym raporcie z konsultacji, o którym mowa w § 51 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]											
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0-10)
Dochody ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Wydatki ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Saldo ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Źródła finansowania	Proponowane regulacje nie powodują skutków dla sektora finansów publicznych.											
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	<p>Z danych zgromadzonych w bazie REGON¹⁾ według stanu na dzień 31 grudnia 2020 r. wynika, że w Polsce były aktywne 934 pracownicze KZP. Ponadto w ostatnich dwudziestu latach wykreślono z bazy REGON zaledwie 88 pracowniczych KZP. Oznacza to, że w skali kraju dochodzi do średnio 4 przypadków likwidacji pracowniczych KZP rocznie.</p> <p>Z powyższego wynika, że dotychczas liczba przypadków, w których miała miejsce likwidacja pracowniczych KZP, była marginalna. Powyższe pozwala wnioskować, że ewentualnie mogące się pojawiać kwestie odpowiedzialności wykroczeniowej, dotyczące uniemożliwienia podjęcia uchwały o likwidacji KZP w razie ogłoszenia upadłości lub likwidacji pracodawcy albo w razie zmniejszenia się liczby członków tejże kasy poniżej 10, będą miały charakter incydentalny. W związku z tym będą mogły być rozpoznawane przez sądy w ramach istniejących etatów.</p> <p>Biorąc pod uwagę, że rocznie do sądów powszechnych wpływa ok. 15 mln spraw²⁾ (w tym 9 442 891 spraw cywilnych, 1 661 631 spraw gospodarczych, 1 321 331 spraw rodzinnych, 127 926 spraw z zakresu prawa pracy), można wnioskować, że liczba spraw sądowych będzie nieistotna statystycznie, w związku z tym będzie miała znikomą wpływ na obciążenie pracą sędziów oraz koszty funkcjonowania sądownictwa w Polsce.</p> <p>Ewentualne koszty związane z wejściem w życie projektowanej ustawy zostaną</p>											

¹⁾ Pismo Centrum Informatyki Statystycznej z dnia 1 lutego 2021 r. z załącznikiem

²⁾ Na podstawie danych statystycznych Ministerstwa Sprawiedliwości „Ewidencja spraw według działów prawa w sądach powszechnych” w 2018 r.

sfinansowane w ramach dotychczasowych wydatków/kosztów jednostek sektora finansów publicznych.
 Projektowana zmiana w ustawie z dnia 9 września 2000 r. o podatku od czynności cywilnoprawnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 815, z późn. zm.) nie ma wpływu na dochody gmin (beneficjentów wpływów z tytułu podatku od czynności cywilnoprawnych), ponieważ ma ona charakter dostosowania terminologii i nie ma wpływu na poziom dotychczasowych dochodów tych jednostek samorządu terytorialnego.

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

		Skutki						
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0-10)
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z r.)	duże przedsiębiorstwa							
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe							
	(dodaj/usuń)							
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa							
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe							
	(dodaj/usuń)							
Niemierzalne	(dodaj/usuń)							
	(dodaj/usuń)							
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	<p>Z uwagi na fakt, że utworzenie nowych KZP zależy od inicjatywy osób wykonujących pracę zarobkową, nie jest możliwe oszacowanie obciążeń pracodawcy, który na podstawie art. 6 projektu świadczy pomoc KZP w jej funkcjonowaniu.</p> <p>Pozostałe regulacje prawne wprowadzane niniejszą ustawą nie są mierzalne ekonomicznie lub nie mają wpływu na obowiązki pracodawcy, które wynikają z innych przepisów prawa pracy.</p> <p>W wyniku przeprowadzonej oceny wpływu należy uznać, że sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw nie będzie niewspółmiernie dotknięty nowymi rozwiązaniami i nie znajdzie się w niekorzystnej sytuacji w porównaniu z dużymi przedsiębiorstwami. Nie jest zatem zasadne wprowadzanie alternatywnych mechanizmów mających na celu dostosowanie się tych podmiotów do projektowanych rozwiązań prawnych.</p> <p>Wejście w życie projektu ustawy nie będzie miało wpływu na podniesienie konkurencyjności gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców (a zwłaszcza mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców), oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe.</p> <p>Projektowana regulacja nie będzie miała wpływu na sytuację osób niepełnosprawnych oraz osób starszych. Poza tym projektowana ustawa nie określa zasad podejmowania, wykonywania lub zakończenia działalności gospodarczej.</p>							

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu

☒ nie dotyczy	
Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).	☐ tak ☐ nie ☒ nie dotyczy
☐ zmniejszenie liczby dokumentów ☐ zmniejszenie liczby procedur ☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:	☐ zwiększenie liczby dokumentów ☐ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektronizacji.	☐ tak ☐ nie ☒ nie dotyczy

Komentarz:
Głównym obciążeniem związanym z regulacją będzie konieczność dostosowania brzmienia statutów KZP do zmienianej podstawy prawnej ich funkcjonowania w terminie 18 miesięcy od dnia wejścia ustawy w życie.

9. Wpływ na rynek pracy

Wejście w życie projektu ustawy nie będzie miało wpływu na rynek pracy.

10. Wpływ na pozostałe obszary

☐ środowisko naturalne ☐ sytuacja i rozwój regionalny ☐ inne:	☐ demografia ☐ mienie państwowe	☐ informatyzacja ☐ zdrowie
--	--	---

Omówienie wpływu

11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego

Proponuje się, aby projektowana ustawa weszła w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?

Z uwagi na fakt, że projekt ustawy w znacznej mierze powtarza przepisy obecnie obowiązującego rozporządzenia z 1992 r., oraz ze względu na to, że charakter wprowadzonych zmian polega w znacznej mierze na doprecyzowaniu obecnie funkcjonujących przepisów oraz ujednoczeniu siatki pojęciowej zbiorowego prawa pracy, efekty wejścia w życie projektowanej regulacji nie wymagają pomiaru.

13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)

Pismo Centrum Informatyki Statystycznej z dnia 1 lutego 2021 r. z załącznikiem

Pani
Olga Semeniuk
Anna Świątek-Kolera

Ministerstwo Rozwoju, Pracy i Technologii
Plac Trzech Krzyży 3/5
00-507 Warszawa

olga.semeniuk@mrpit.gov.pl

anna.swiatek-kolera@mr.gov.pl

Nawiązując do Państwa pisma z dnia 20 stycznia 2021 r. Centrum Informatyki Statystycznej przekazuje opracowanie zawierające zestawienie liczbowe podmiotów wybranych po ciągu znaków w nazwie „pracownicza kasa zapomogowo-pożyczkowa” (prac kas zapo pożycz lub pkzp) jako forma prawna - organizacje społeczne oddzielnie niewymienione, na stanie XII-2020 r. dla jednostek niewykreślonych w podziale na rok wpisu do rejestru i rok wpisu do rejestru REGON oraz jednostek skreślonych w rejestrze REGON w latach 2001 – 2020 w podziale na rok skreślenia z rejestru REGON.

Opracowanie przekazano jako zapis w arkuszu EXCEL (niewykreślone - aktywne stan122020, skreślone od 012015, skreślone 2001-2014).

W korespondencji z CIS proszę o powoływanie się na datę oraz sygnaturę pisma.

Osoba do kontaktu w sprawach technicznych - Dorota Salamońska D.Salamonska@stat.gov.pl Tel. 22 / 608 37 03.

Z poważaniem

Dyrektor
Marcin Piekarek

*Dokument podpisany bezpiecznym
podpisem elektronicznym¹*

¹ weryfikowanym przy pomocy ważnego kwalifikowanego certyfikatu, o którym mowa w Ustawie z dnia 18 września 2001 r. o podpisie elektronicznym (Dz.U. 2001 nr 130 poz. 1450 z późn. zm.), równoważnym pod względem skutków prawnych podpisowi własnoręcznemu. Niniejszy dokument został przekazany adresatowi za pośrednictwem: elektronicznej platformy usług administracji publicznej ePUAP lub elektronicznej skrzynki podawczej adresata, o której mowa w Ustawie z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz.U. 2005 nr 64 poz. 565 z późn. zm) wskazanej w Biuletynie Informacji Publicznej lub na adres poczty elektronicznej adresata.

rok_data_wpisu_do_rejestru_regon	rok_data_wpisu_do_rejestru	rok_data_rozporzeczcia_dzialalnosci	ilosc
		1949	1
		1950	1
		1960	1
		1976	2
		1989	1
		1990	1
		1992	2
		1993	3
		1995	3
		1996	3
		1997	2
		1998	1
		1999	7
		2000	7
		2001	2
		2002	3
		2003	2
		2004	1
		2005	2
		2006	3
		2007	1
	1945	1945	3
	1950	1950	7
	1950	1996	1
	1951	1951	1
	1952	1952	1
	1953	1953	1
	1954	1954	1
	1956	1956	2
	1958	1958	1
	1958	1993	1
	1958	2006	1
	1960	1960	3
	1960	2000	2
	1961	1961	1
	1962	1962	2
	1963	1963	2
	1964	1964	1
	1964	2000	1
	1965	1965	7
	1966	1966	4
	1967	1967	2
	1968	1968	6
	1969	1969	2
	1970	1970	6
	1971	1971	1
	1972	1972	4
	1973	1973	6
	1974	1974	5
	1974	1975	1
	1975	1975	7
	1975	1983	1
	1975	2007	1
	1976	1976	5
	1976	2003	1
	1977	1977	2
	1978	1978	2
	1979	1979	2
	1980	1980	12
	1981	1981	8
	1982	1982	7
	1983	1983	10
	1983	2001	1

	1984	1984	7
	1985	1985	9
	1986	1986	7
	1987	1987	8
	1988	1988	4
	1989	1989	5
	1990	1990	14
	1991	1991	33
	1991	1992	1
	1991	1993	1
	1991	1994	1
	1991	1997	1
	1991	1999	1
	1992	1992	36
	1992	1993	1
	1992	1996	3
	1992	1998	1
	1992	1999	3
	1992	2000	3
	1992	2001	3
	1992	2003	2
	1992	2004	1
	1993	1993	30
	1993	2001	1
	1994	1994	19
	1994	2000	2
	1995	1995	22
	1995	2000	1
	1996	1996	28
	1996	2000	1
	1996	2003	1
	1997	1997	21
	1997	1999	1
	1997	2000	1
	1998	1998	46
	1998	2001	2
	1998	2008	1
	1999	1999	89
	1999	2000	4
	2000	2000	90
	2000	2001	1
	2000	2002	1
	2000	2003	1
	2000	2007	1
	2001	2001	35
	2001	2002	1
	2001	2003	1
	2002	2002	22
	2002	2004	1
	2003	2003	19
	2004	2004	17
	2005	2005	19
	2005	2007	2
	2006	2006	13
	2007	1999	1
	2007	2000	1
	2007	2007	13
	2007	2008	1
	2008	2008	6
	2009	2009	3
2009	1969	1969	1
2009	1974	1974	1
2009	1990	1990	1
2009	1991	1991	1
2009	1992	1992	1

2009	1993	1993	1
2009	2006	2006	1
2009	2009	2009	4
2010		2010	3
2010	1975	1975	1
2010	1992	2010	1
2010	1995	2004	1
2010	2001	2001	1
2010	2007	2007	1
2010	2008	2008	1
2010	2010	2010	4
2011	1956	1956	1
2011	1992	1992	1
2011	1995	1995	1
2011	1999	1999	1
2011	2003	2003	1
2011	2004	2004	1
2011	2010	2010	1
2011	2011	2011	4
2012	1991	1991	1
2012	1993	1993	1
2012	1994	1994	1
2012	1995	1995	2
2012	1999	1999	1
2012	2011	2011	1
2012	2012	2012	1
2013		2008	1
2013	1999	1999	1
2013	2013	2013	2
2014	1995	1995	1
2014	1997	1997	1
2014	2010	2010	1
2014	2013	2013	1
2014	2014	2014	1
2015		1949	1
2015		2002	1
2015		2015	2
2016		1995	1
2016		1998	2
2016		2007	1
2016		2010	1
2016		2015	1
2016		2016	1
2017		1975	1
2017		1990	1
2017		1996	1
2017		1999	1
2017		2009	1
2017		2016	1
2017		2017	1
2018		2010	1
2018		2013	1
2018		2018	4
2019		1989	1
2019		2018	1
2019		2019	2
2020		1992	1
2020		1993	1
2020		1994	1
2020		1999	1
2020		2010	1
2020		2019	1

rok_data_wpisu_do_rejestru_regon	rok_data_wpisu_do_rejestru	rok_data_rozporozczenia_dzialalnosci	rok_data_skreslenia_z_rejestru_regon	ilosc
	1988	1988	2015	1
	1991	1992	2015	1
	2003	2006	2015	1
	1961	1961	2016	1
	1970	1970	2016	1
	1992	1992	2016	1
	1997	1997	2016	1
	1998	1998	2016	1
	2005	2005	2016	1
	1985	1985	2017	1
	1999	1999	2017	1
	2001	2001	2017	1
	2008	2008	2017	1
2016		2007	2017	1
2016		2016	2017	1
	1992	1992	2018	1
	1995	1995	2018	1
	1999	1999	2018	1
2016		1995	2018	1
		1997	2019	1
		2002	2019	1
		1973	2020	1
	1977	1977	2020	1
	1990	1990	2020	1

rok_data_wpisu_do_rejestru_regon	rok_data_wpisu_do_rejestru	rok_data_rozporozczenia_dzialalnosci	rok_data_skreslenia_z_rejestru_regon	ilosc
	1998	1998	2001	2
	2000	2000	2001	1
	1973	1973	2002	1
	1992	2000	2002	1
	1994	1994	2002	1
	1999	1999	2002	1
	2000	2000	2002	1
	1990	1991	2003	1
	1995	1995	2003	1
	1996	1996	2003	1
	1998	1998	2003	2
	1970	1970	2004	1
	1977	1977	2004	1
	1993	1993	2004	1
	1998	1998	2004	1
	1999	1999	2004	2
	1998	1998	2005	1
	1999	1999	2005	1
	2001	2001	2005	1
	1998	1998	2006	1
	1999	1999	2006	1
	2001	2001	2006	1
	2002	2002	2006	1
	1992	1992	2007	1
	1970	1970	2008	1
	1991	1991	2008	1
	1992	1992	2008	1
	1992	2000	2008	1
	1993	1993	2008	1
	1994	1994	2008	1
	1996	1996	2008	2
	1997	1997	2008	1
	1998	1998	2008	4
	1998	1999	2008	1
	1999	1999	2008	5
	2000	2000	2008	1
	2001	2001	2008	2
	2003	2003	2008	2
	1981	1981	2009	1
	1982	1982	2009	1
	1986	1986	2009	1
	1989	1989	2009	1
	1990	1990	2009	2
	1992	1992	2009	1
	1998	1998	2009	2
	1999	1999	2009	4
	2000	2000	2009	3
	2001	2001	2009	1
	2004	2004	2009	1
	2005	2005	2009	1
	1960	1960	2010	1
	1971	1971	2010	1
	1994	1994	2010	1
	1995	1995	2010	1
	2000	2000	2010	2
	2001	2001	2010	1
	2002	2002	2010	1
	1952	1952	2012	1
	1999	1999	2012	1
	2000	2000	2012	2
	1990	1990	2013	1
	2001	2001	2013	2
	2005	2005	2013	1
	1974	1974	2014	1
	1995	1995	2014	1
	1999	1999	2014	1
	2001	2001	2014	1

**MINISTERSTWO ROZWOJU, PRACY I TECHNOLOGII
DEPARTAMENT DIALOGU I PARTNERSTWA SPOŁECZNEGO**

**Raport
z konsultacji publicznych
projektu ustawy o kasach
zapomogowo-pożyczkowych**

Warszawa, listopad 2020 r.

Niniejszy raport został sporządzony na podstawie § 51 uchwały Nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. - Regulamin pracy Rady Ministrów, zwanej dalej „Regulaminem pracy Rady Ministrów”.

I. Omówienie wyników przeprowadzonych konsultacji publicznych i opiniowania

W dniu 15 lipca 2020 r. projekt ustawy o kasach zapomogowo - pożyczkowych z dnia 16 czerwca 2016 r. został skierowany do konsultacji publicznych i opiniowania. Projekt udostępniono w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny oraz w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w zakładce Projekty aktów prawnych – w celu zapoznania się z nim przez wszystkie zainteresowane podmioty. Konsultacje publiczne przeprowadzone były w terminie od dnia 16 lipca 2020 r. do dnia 6 sierpnia 2020 r.

Organ wnioskujący skierował projekt ustawy do zaopiniowania przez następujące organy administracji rządowej i inne organy oraz instytucje państwowe, których zakresu działania dotyczył projekt: Prezesa Prokuratorii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej, Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych, Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, Rzecznika Małych i Średnich Przedsiębiorstw oraz Przewodniczącego Komisji Nadzoru Finansowego.

Stanowisko do projektu przedstawił: **Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych.**

Uwzględnione uwagi dotyczyły konieczności doprecyzowania uregulowanych w projekcie kwestii związanych z ochroną danych osobowych z punktu widzenia przepisów rozporządzenia 2016/679. Wskazano, że regulacja nie może naruszać zasad przetwarzania danych wynikających z art. 5 ust. 1 wyżej wymienionego rozporządzenia tj. minimalizacji danych, ograniczenia celu, prawidłowości, ograniczenia przechowywania, rzetelności, przejrzystości, integralności i poufności.

Przewodniczący **Komisji Nadzoru Finansowego** nie zgłosił uwag do projektu.

Ponadto projekt ustawy został przekazany do zaopiniowania przez partnerów społecznych:

- 1) na podstawie art. 19 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych - przez następujące reprezentatywne organizacje związkowe:
 - Niezależny Samorządny Związek Zawodowy „Solidarność”,
 - Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych,
 - Forum Związków Zawodowych,

2) na podstawie art. 16 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o organizacjach pracodawców – przez następujące reprezentatywne organizacje pracodawców:

- Konfederacja Lewiatan,
- Związek Pracodawców Business Centre Club,
- Związek Rzemiosła Polskiego,
- Pracodawcy Rzeczypospolitej Polskiej,
- Związek Przedsiębiorców i Pracodawców.

Na podstawie przepisu art. 5 ustawy z dnia 24 lipca 2015 r. o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego projekt ustawy został skierowany do opinii przez stronę pracowników i stronę pracodawców Rady Dialogu Społecznego.

Stanowisko do projektu przedstawiły: Niezależny Samorządny Związek Zawodowy „Solidarność”, Forum Związków Zawodowych, oraz Konfederacja Lewiatan.

Organ wnioskujący uwzględnił uwagi **NSZZ „Solidarność”** dotyczące m.in.:

- zniesienia dotyczącego państwowych jednostek budżetowych oraz jednostek im podległych lub przez nie nadzorowanych wyjątku od zasady proporcjonalnego rozdziału kosztów ponoszonych przez pracodawców, u których działa międzyzakładowa KZP;
- ustalania wysokości wkładów członkowskich przez walne zebranie członków;
- zapoznania się przez członka KZP z treścią aktualnego statutu KZP bez określania formy udostępniania tego dokumentu;
- kompetencji walnego zebrania członków poprzez dodanie możliwości ustalania sposobu tworzenia i podziału innych funduszy przewidzianych w statucie;
- retencji danych osobowych poprzez określenie zasad w sposób jasny aby osoby, których dane te dotyczą miały świadomość, kto, w jakim zakresie, w jaki sposób, w jakich celach oraz przez jaki okres przetwarza dotyczące ich informacje.

Organ wnioskujący uwzględnił uwagi **Forum Związków Zawodowych** dotyczące m.in.:

- zniesienia dotyczącego państwowych jednostek budżetowych oraz jednostek im podległych lub przez nie nadzorowanych wyjątku od zasady proporcjonalnego rozdziału kosztów ponoszonych przez pracodawców, u których działa międzyzakładowa KZP;

- rozszerzenia katalogu obowiązków członka KZP o zapis nakazujący aktualizowanie danych kontaktowych;
- zapoznania się przez członka KZP z treścią aktualnego statutu KZP bez określania formy udostępniania tego dokumentu;
- uzupełnienia katalogu obowiązków członka KZP o wskazanie co najmniej jednej osoby uprawnionej do otrzymania wkładu członkowskiego w razie swojej śmierci;
- dokonania zmiany w katalogu zwolnień przedmiotowych od kosztów sądowych uregulowanych w art. 95 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.

Organ wnioskujący uwzględnił uwagi **Konfederacji Lewiatan** dotyczące m.in.:

- doprecyzowania, że w sytuacji gdy nie jest możliwe utworzenie wspólnej reprezentacji związkowej, kontrolę nad KZP sprawuje zakładowa organizacja związkowa zrzeszająca najwięcej osób wykonujących pracę zarobkową zatrudnionych u tego pracodawcy;
- doprecyzowania zasad utworzenia międzyzakładowej KZP obejmującej zakresem swojego działania co najmniej dwóch pracodawców;
- możliwości wpłacania przez członka KZP miesięcznych wkładów członkowskich w wysokości ustalonej przez walne zebranie członków lub wyrażenia zgody na potrącanie tych wkładów z wynagrodzenia lub zasiłku;
- możliwości złożenia wniosku o skreślenie z listy członków KZP w formie pisemnej, elektronicznej lub dokumentowej;
- możliwości wykorzystania ze środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość podczas obrad organów KZP;
- doprecyzowania kwestii związanych z upływem kadencji zarządu i komisji rewizyjnej;
- doprecyzowania, że wpisowe, miesięczne wkłady członkowskie i raty pożyczek członków KZP będących osobami wykonującymi pracę zarobkową mogą być, za ich zgodą wyrażoną w formie pisemnej, elektronicznej lub dokumentowej, potrącane z wynagrodzenia lub z zasiłku;
- doprecyzowania tego, kto podpisuje sprawozdanie finansowe.

Stosowne uzasadnienie nieuwzględnionych uwag udostępniono w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny oraz w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

W toku konsultacji publicznych swoje stanowisko do projektu przedstawiły następujące podmioty:

- Prezes Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo – Kredytowej,
- Region Małopolska NSZZ „Solidarność”,
- CASCO sp. z o.o. oraz Pracownicze Kasy Zapomogowo – Pożyczkowe,
- Gabriel Rogowski.

Uwzględnione zostały uwagi **Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo – Kredytowej** dotyczące:

- wprowadzenia zmiany w ustawie o spółdzielczych kasach oszczędnościowo – kredytowych polegające na rozszerzeniu o kasy zapomogowo - pożyczkowe katalogu podmiotów, które mogą być członkami SKOK;
- usunięcia odwołania w projekcie do pojęcia „instytucji płatniczej”.

Zgłoszona przez **Region Małopolska NSZZ „Solidarność”** uwaga dotycząca:

- przyznawania osobom wykonującym pracę zarobkową na podstawie umowy zlecenia czy umowy o dzieło niższych kwot pożyczek przy jednoczesnym skróceniu okresu ich spłaty nie została uwzględniona jako sprzeczna konstytucyjną zasadą równości i niedyskryminacji;
- kryteriów jakie musi spełnić poręczyciel nie została uwzględniona, ponieważ odwołują się one do stabilności zatrudnienia poręczyciela, jego wiarygodności i stosunkowo stałych dochodów, co pozwoli zapewnić KZP bezpieczeństwo finansowe;
- dotycząca wykreślenia rozszerzenia odpowiedzialności poręczycieli o możliwość dokonywania potrąceń z wypłacanych przez pracodawcę zasiłków, nie została uwzględniona, ponieważ projektowane przepisy dotyczą sytuacji, w których pracodawca jako płatnik składek zgłasza do ubezpieczenia więcej niż 20 ubezpieczonych i sam wypłaca świadczenia i nie dotyczą świadczeń wypłacanych na podstawie ustawy o pomocy społecznej.

Zgłoszona przez **CASCO sp. z o.o. oraz Pracownicze Kasy Zapomogowo – Pożyczkowe** uwaga dotycząca:

- określania zasady uchwalania i zmian statutu poprzez powierzenie takiej kompetencji walnemu zebraniu członków, nie została uwzględniona ponieważ to w statucie powinny się znajdować informacje kto może dokonać zmiany i w jaki sposób może to zrobić;
- możliwości utworzenia międzyzakładowej KZP obejmującej zakresem swojego działania co najmniej dwóch pracodawców została uwzględniona;

- zniesienia dotyczącego państwowych jednostek budżetowych oraz jednostek im podległych lub przez nie nadzorowanych wyjątku od zasady proporcjonalnego rozdziału kosztów ponoszonych przez pracodawców, u których działa międzyzakładowa KZP została uwzględniona;
- zabezpieczenia środków KZP została uwzględniona w ten sposób, że KZP może prowadzić działalność gospodarczą, z zastrzeżeniem, że jej dochód będzie mógł służyć wyłącznie realizacji celów statutowych i nie może być przeznaczony do bezpośredniego podziału między jej członków;
- rozszerzenia katalogu obowiązków członka KZP o zapis nakazujący aktualizowanie danych kontaktowych została uwzględniona;
- zapoznania się przez członka KZP z treścią aktualnego statutu KZP bez określania formy udostępniania tego dokumentu została uwzględniona;
- pozbawienia członków KZP prawa do zaznajamiania się z uchwałami organów KZP, protokołami z posiedzeń organów KZP, protokołami z kontroli przeprowadzanych przez komisję rewizyjną, oraz sprawozdaniami finansowymi nie została uwzględniona ponieważ uznano, że w tej sytuacji wartością nadrzędną jest przejrzystość funkcjonowania KZP oraz zagwarantowanie członkom kasy prawa do informacji o jej działaniach;
- wprowadzenia szczegółowych przepisów dotyczących depozytu sądowego oraz dochodzenia roszczeń przez KZP nie została uwzględniona, ponieważ są to instytucje uregulowane wyczerpująco w Kodeksie cywilnym oraz Kodeksie postępowania cywilnego, w związku z czym powtarzanie tych zapisów zgodnie z zasadami prawidłowej legislacji nie powinno mieć miejsca;
- dokonania zmiany w katalogu zwolnień przedmiotowych od kosztów sądowych uregulowanych w art. 95 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych została uwzględniona;
- nałożenia na pracodawcę obowiązku świadczenia pomocy w zakresie wsparcia w określeniu i wdrożeniu procedur ochrony danych osobowych w KZP nie została uwzględniona, ponieważ administratorem danych osobowych jest KZP co oznacza, że podmiot ten jest adresatem szeregu obowiązków wynikających z rozporządzenia 2016/679;
- uszczuplenia funduszu rezerwowego kasy w związku z obowiązkiem ponoszenia kosztów rachunku płatniczego, nie została uwzględniona ponieważ jednocześnie przyznano KZP prawo prowadzenia działalności gospodarczej, co w założeniu pozwoli na zasilenie funduszu rezerwowego pochodzącymi z tego źródła środkami;
- postulatu aby poręczycielem pożyczki mógł być emeryt lub rencista nie została uwzględniona ze względu na bezpieczeństwo finansowe KZP;

- wprowadzenia ustawowo obligatoryjnego obrotu bezgotówkowego w KZP nie została uwzględniona, ponieważ uznano, że kwestia ta powinna być pozostawiona do decyzji KZP, które znają najlepiej sytuację swoich członków i mogą same zdecydować o wprowadzeniu obrotu bezgotówkowego na mocy postanowień statutu;
- ponadto uwzględniono inne uwagi mające na celu doprecyzowanie przepisów projektu a także wyjaśniono wątpliwości interpretacyjne oraz przyczyny utrzymania dotychczasowych przepisów.

Zgłoszona przez **Gabriela Rogowskiego** uwaga dotycząca:

- zmiany kolejności członów nazwy „kasy zapomogowo-pożyczkowe” na „kasy pożyczkowo – zapomogowe” nie została uwzględniona z uwagi na fakt, że brzmienie nazwy posiada konotacje historyczne;
- zniesienia dotyczącego państwowych jednostek budżetowych oraz jednostek im podległych lub przez nie nadzorowanych wyjątku od zasady proporcjonalnego rozdziału kosztów ponoszonych przez pracodawców, u których działa międzyzakładowa KZP została uwzględniona;
- rozszerzenia katalogu obowiązków członka KZP o zapis nakazujący aktualizowanie danych kontaktowych została uwzględniona;
- dotycząca wprowadzenia karencji w okresie między rezygnacją z członkostwa w KZP a ponownym jego nabyciem nie została uwzględniona, ponieważ takie rozwiązanie przeczyłoby samej istocie KZP, które są instytucjami opierającymi się na konstytucyjnej zasadzie wolności zrzeszania się;
- zapoznania się przez członka KZP z treścią aktualnego statutu KZP bez określania formy udostępniania tego dokumentu została uwzględniona;
- uzupełnienia katalogu obowiązków członka KZP o wskazanie co najmniej jednej osoby uprawnionej do otrzymania wkładu członkowskiego w razie swojej śmierci została uwzględniona;
- wprowadzenia szczegółowych przepisów dotyczących depozytu sądowego nie została uwzględniona, ponieważ są to instytucje uregulowane wyczerpująco w Kodeksie cywilnym oraz Kodeksie postępowania cywilnego, w związku z czym powtarzanie tych zapisów zgodnie z zasadami prawidłowej legislacji nie powinno mieć miejsca;
- dokonania zmiany w katalogu zwolnień przedmiotowych od kosztów sądowych uregulowanych w art. 95 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych została uwzględniona;
- wprowadzenia ustawowo obligatoryjnego obrotu bezgotówkowego w KZP nie została uwzględniona, ponieważ uznano, że kwestia ta powinna być pozostawiona do decyzji KZP, które znają najlepiej sytuację swoich członków i

mogą same zdecydować o wprowadzeniu obrotu bezgotówkowego na mocy postanowień statutu;

- kryteriów jakie musi spełnić poręczyciel nie została uwzględniona, ponieważ odwołują się one do stabilności zatrudnienia poręczyciela, jego wiarygodności i stosunkowo stałych dochodów, co w wystarczającym stopniu pozwoli zapewnić KZP bezpieczeństwo finansowe;
- ponadto uwzględniono inne uwagi mające na celu doprecyzowanie przepisów projektu a także wyjaśniono wątpliwości interpretacyjne oraz przyczyny utrzymania dotychczasowych przepisów.

II. Przedstawienie wyników zasięgnięcia opinii, dokonania konsultacji albo uzgodnienia projektu z właściwymi organami i instytucjami Unii Europejskiej, w tym Europejskim Bankiem Centralnym.

Projekt ustawy o kasach zapomogowo - pożyczkowych nie wymagał zasięgnięcia opinii, dokonania konsultacji ani uzgodnienia projektu z właściwymi organami i instytucjami Unii Europejskiej, w tym Europejskim Bankiem Centralnym.

III. Wskazanie podmiotów, które zgłosiły zainteresowanie pracami nad projektem w trybie przepisów o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa, wraz ze wskazaniem kolejności dokonania zgłoszeń albo informację o ich braku.

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa oraz § 52 Regulaminu pracy Rady Ministrów, projekt ustawy o kasach zapomogowo - pożyczkowych z dnia 16 czerwca 2020 r. został zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny. W toku prac nad projektem żaden podmiot nie zgłosił zainteresowania pracami nad tym projektem w trybie przewidzianym w ww. ustawie.